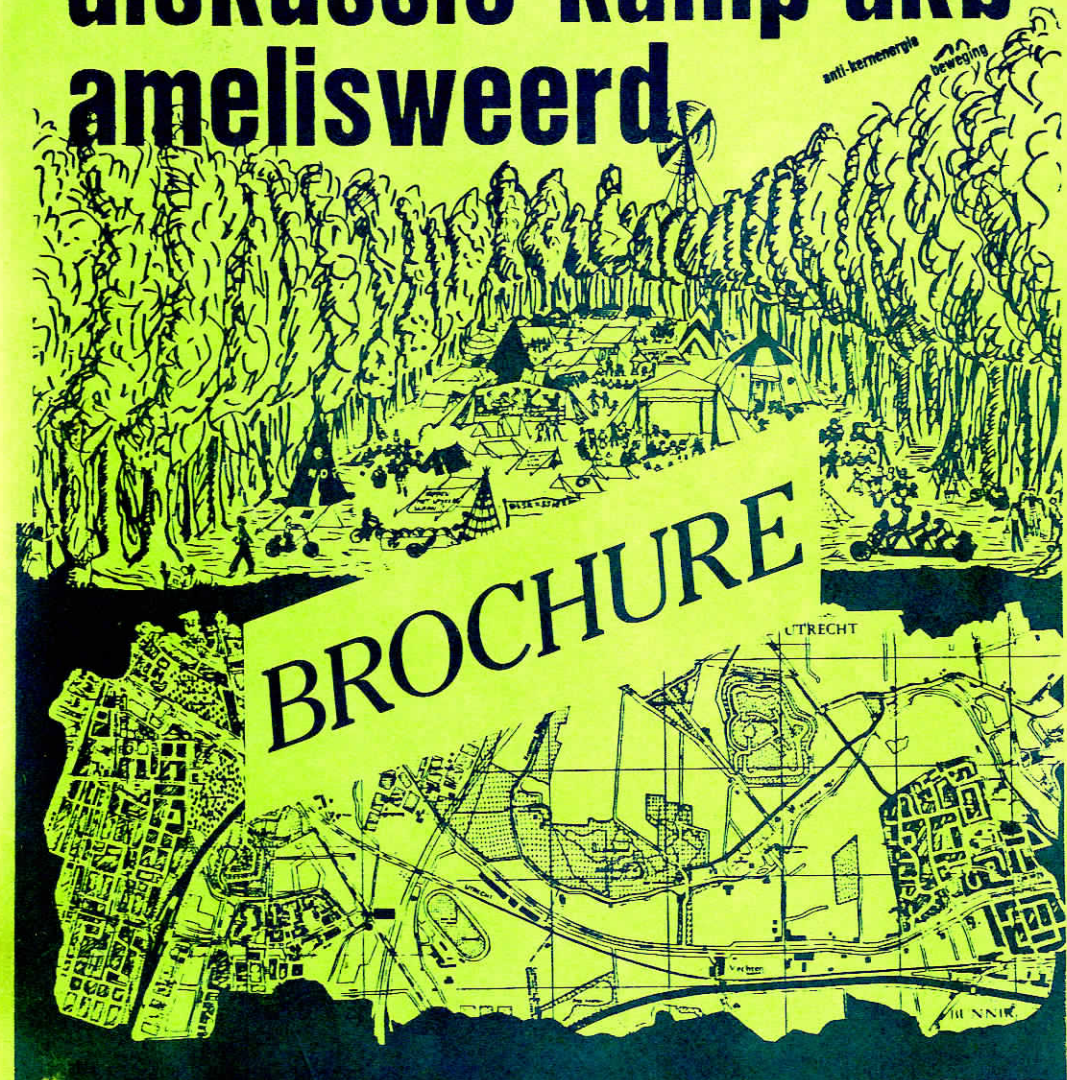

diskussie-kamp akb amelisweerd

29,30&31 mei

Nadat het landelijk overleg van 4 april een brochuregroep instelde, werd op 18 april de onderwerpen die in de brochure dienden te komen door het l.o. vastgesteld. (zie de notulen in Afval 7).

De keuze van dit l.o. hield onvermijdelijk in dat andere belangrijke discussies ontbreken. Een van de belangrijkste hiervan is de discussie over basis-demokratie. Helaas bleek dat, alhoewel er bij diverse groepen wel behoefte is aan deze discussie, het l.o., mede door haar slecht functioneren, niet in staat om vorm te geven aan een opzet voor deze discussie.

Wel verschijnt er voor het Pinksterkamp een brochure over basisdemokratie en wat daarmee samenhangt, deze brochure is te bestellen bij Uitgeverij De Haktol postbus 1252 Nijmegen.

Op voorstel van de brochuregroep is door het l.o. de omvang van de brochure vastgesteld op rond de 40 pagina's. Tevens werd bepaald dat over de onderwerpen die in de brochure zouden verschijnen vooral gebruik zou worden gemaakt van diverse bestaande opvattingen.

Dit betekende dat we aan inkortingen of samenvattingen niet konden ontkomen. Tevens betekende dit dat artikelen, of delen van artikelen, die buiten de geplande inhoudelijke opzet van de brochure vallen niet konden worden geplaatst.

de brochure-groep:

Berrie
Ferdinand
Fred
Hans
Jos
Madeleen
Rick

verder dank aan de mensen die het lay-out en type-werk verzorgden, m.n. aan Joan.

BESTELLINGEN: AFVAL, postbus 1053
1000 BB Amsterdam
020-255951 of 020-722932

PRIJS: f 2.- of f2.50 in de boekhandel.

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	3
Oproep & discussievoorstel voor vrouwen	3
12 jaar actie in Amelisweerd	4
Vijftig plus 50+	6
HOOFDSTUK 1: DE TEGENKRACHTEN	6
Geen anti-rechts; maar anti-kernenergiebeweging	7
Na Dodewaard '81	10
De atoomlobby onder leiding van het VNO	14
Opkomend rechts & gewelddoos verzet	15
Onze gespleten toekomst	16
Repressie: 3 voorbeelden	16
1 Dodewaard	17
2 Sterreschans	21
3 Ede	22
HOOFDSTUK 2: WAT WILLEN WIJ?	26
Recht op verzet	27
Verzet & sabotage	29
Verzet als uitdaging	31
Demokratisering & actie	33
De BMDvalkuil	36
Giroblauw	38
HOOFDSTUK 3: AKTIEVOORSTELLEN	41
Amsterdams actievoorstel	42
Nederland atoomvrij	43
Geen atoomafval in zee	45
Giroblauw-actie	46
Kalkar	48
Kaart Amelisweerd	51

INLEIDING

Voor je ligt een brochure met discussiestukken als basis voor het pinksterkamp 1982 van Dodewaard - Gaat - Dicht, dat gehouden wordt in het bos Amelisweerd bij Utrecht.

Zaterdag 19 september '81 verzamelden duizenden tegenstanders van de kerncentrale in Dodewaard zich om samen een alternatief anti-atoom dorp te gaan bouwen. Beladen met bouwmaterialen, muziekinstrumenten en wat dies meer zij, trokken zij richting centrale.

Hoe dat afliep weet iedereen: de overheid die een dergelijk verzet niet wenst, maakte er met enorm machtsvertoon een luguber kat en muis spel van.

De confrontatie met zoveel traangas, wit-helmen, knuppels, honden en arrestatieteams in combinatie met een hetze in de pers tegen "de terreur van de actievoerders" en het daaropvolgende geweld van "verontruste deugdzaame burgers", van dat alles hebben we een aardige katter overgehouden.

En hoewel daarna veel basisgroepen op stedelijk en regionaal gebied actief waren is een vereniging van onze krachten op landelijk nivo niet mogelijk geweest. Na Dodewaard kwamen de landelijke overleggen traag op gang. Daar kwamen

we niet verder dan het uitwisselen van informatie over stedelijke acties die gevoerd zouden gaan worden. Discussies over "hoe verder" ontaarden steeds in een botsen van meningen.

Wel bleef de behoefte om te praten en op het overleg van 14 maart sloeg het idee van de Nijmeegse stroomgroep en basisgroepen uit Rotterdam, om met behulp van een discussiekamp (zoals pinksteren 1980) de impasse te doorbreken, bij veel groepen aan. Het moet mogelijk zijn op grond van onze gemeenschappelijke ervaringen ons verzet weer nieuw leven in te blazen.

Door het kamp in Amelisweerd te houden brengen we onze solidariteit met de strijd tegen de zoveelste aantasting van ons leefmilieu naar buiten.

Het landelijk overleg van 4 april komt tot de konklusie dat de belangrijkste discussies zijn:

- De tegenkrachten.

Hoe stellen we ons op tegenover het overheids geweld, hetze's in de burgerlijke pers, opkomst van nieuw rechts, de BMD, de VNO-kampagne?

- Wat willen wij?

Ons recht op verzet, hoe maken we duidelijk wat we willen. Wat zijn voor ons alternatieven, hoe kunnen we die verwezenlijken?

- Aan de hand van het verloop van de discussie kunnen hieruit actievoorstellen ontstaan.

Deze brochure is bedoeld als inleesmateriaal voor de discussies.

Mooi weer of niet met pinksteren,

Oproep & discussie- voorstel VROUWEN

Wij zijn een basisgroep van 8 vrouwen uit Nijmegen. Het afgelopen jaar hebben we ons vaker beziggehouden met de vraag waarom we ons als vrouwen tegen kernenergie hebben georganiseerd. Voor onszelf is hierin belangrijk dat we het fijner vinden om samen met vrouwen te vergaderen en actie te voeren. Maar dit geldt ook voor acties en vergaderingen die niet met kernenergie te maken hebben. Het zegt nog niets over waarom we het belangrijk vinden om ons als vrouwen juist tegen kernenergie te organiseren.

Het lijkt ons leuk en we vinden het belangrijk om daarvoor met meer vrouwen door te praten. We zijn benieuwd naar ervaringen van andere vrouwen in haar strijd tegen kernenergie, op welke manier zij die strijd voeren, of en zo ja hoe zij de relatie zien tussen de anti-kernenergiestrijd en de vrouwenstrijd. Ons voorstel is daarom om tijdens het discussieweekend in Amelisweerd (30/31 mei), naast de andere onderwerpen, één of meer dagdelen te besteden aan het thema vrouwen tegen kernenergie. We kunnen nu nog niet concreter een dag en tijd vaststellen, maar we stellen ons voor dat we elkaar wel zullen vinden door middel van een affiesje of een oproep tijdens een bijeenkomst in Amelisweerd. Dan kunnen we verder iets afspreken.

Vrouwen die hierop tevoren willen reageren kunnen contact opnemen met:

Rina, Weurtseweg 6, telefoon 080-78 16 67 Nijmegen.

Namens onze basisgroep,
brigit en rina.

12 JAAR AKTIE AMELISWEERD

AMELISWEERD : HET GEBIED

De plaats van het Pinksterkamp is niet door het toeval bepaald, Amelisweerd is langzamerhand een symbool van taai verzet. Als het goed is (dat is bij het schrijven van dit stukje nog niet 100% zeker) slaan jullie je tenten daar op waar RWS een berg zand met daarop asfalt wil storten. Ten oosten van deze plek strekt het bos van Amelisweerd (klemtoon op de laatste Lettergreep) zich uit; een tamelijk smalle strook op de oevers van de Kromme Rijn. Om het bos heen liggen weilandjes, griendjes, slootjes, en het voormalig fort Rhijnswaen, bij elkaar een gebied waar - nog steeds - rust heerst. Het bos zelf is eeuwen geleden ontstaan als rivierkleibos, en in de 17e en 18e eeuw verrijkt door de ijverig botaniserende landadel. Dankzij het langdurige kleinschalige beheer, en de van nature hoge grondwaterstand, heeft het bos zich kunnen ontwikkelen tot wat het nu is: een gebied met zowel natuurlijke als kulturele waarden, met een zeer gevarieerde opbouw. Daar kan geen bermbeplanting tegenop.

We noemen voor de liefhebber een paar planten en dieren die je hier tegen kunt komen: nagelkruid, Amerikaanse vergeetmij-niet, daslook, bosandoorn, gele lis, kale jonker, keverorchis; wielewaal, goudvink, nachtegaal, spotvogel, reeën, enz.

DE PLANNEN VAN RIJKSWATERSTAAT

Al in 1958 bestonden er plannen voor een weg om Utrecht, en er was toen nog niemand die zich bekommerde om die dwars door midden gesneden zou gaan worden. In de loop van een aantal jaren groeiden de plannen van RWS binnenkamers, tot rond 1970 de "definitieve" plannen op tafel kwamen: een 8-baans weg, pal op de oever van de Kromme Rijn, en dwars door het bos. Gelukkig kwam hierop een golf van kritiek los, die er toe leidde dat hoewel RWS in eerste instantie beweerde dat dat levensgevaarlijk is, de weg wordt uitgebogen naar de bosrand. Als volgende fase creëerde RWS een schitterende constructie voor de verdiepte aanleg van de weg, de zgn. vliesconstructie, met glooiende bermen, een lust voor het automobilistenooog. Totale breedte (dus de te kapten strook bos) 150 meter. Wederom aktie, in eerste instantie stelt RWS dat een smallere bakconstructie onmogelijk is, uiteindelijk wordt door een kroonbesluit de bakconstructie (83 meter breed) erdoor gedrukt. Tussen dit alles door speelde de zg. bestemmingsplanprocedure, voor zover deze plaats kon vinden onder druk van de domino-taktiek van RWS. Minister Drees had indertijd ('71) bepaald dat het wegtracé door de betrokken gemeentes, via bestemmingsplannen moest worden vastgesteld. Bergen papier, en bergen bezwaarschriften (1400). De laatste werden genegeerd en de weg werd erdoor gedrukt. Overal waar dat rond is had RWS

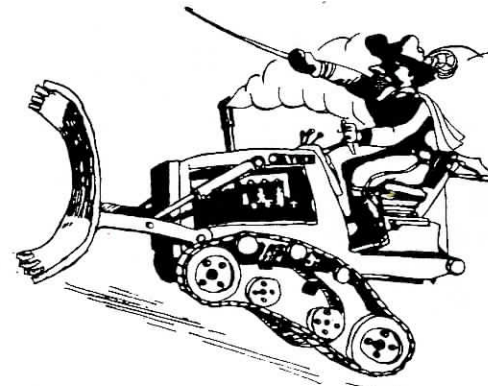

grote haast om alvast zoveel mogelijk in de weg te investeren, sloop en bouwwerken worden alvast uitgevoerd, soms zelfs zonder vergunning (pompenkelder bij de Koningsweg). Klaarblijkelijk heeft RWS het nodig, dat zaken op een gegeven moment niet meer terug gedraaid kunnen worden. Want na alle deelsuksesjes die de weg iets minder schadelijk maken, willen de Vriend(inn)en van Amelisweerd nog steeds dat de weg zelf ter discussie komt te staan. De ontwikkelingen van de laatste paar jaar versterken die mening alleen maar: de groei van het autoverkeer stopt, en het behoud van natuur- en stiltegebieden houdt steeds meer mensen bezig. In 1978 gaat de gemeenteraad van Utrecht om: zij neemt zich voor de weg uit het bestemmingsplan Maar-schalkerweerd te schrappen. Minister Tuynman vernietigd dit besluit als een bulldozer.

LAATSTE ONTWIKKELINGEN

Met de komst van min-ster Zeevalking gloorde er nieuwe hoop. Maar ook nu pas blijkt de macht van RWS: hij wordt als een blad aan de boom omgedraaid. De weg moet en zal doorgaan, zonder onderzoek naar alternatieven (zoals blijkt uit de RWS-stukken die wij hebben opgevraagd in het kader van de wet Openbaarheid van Bestuur). RWS schermt nog steeds met onheilsprofetieën. Eindeloze files vele verkeersdoden. Allemaal onze schuld. Maar steeds meer mensen zien dat al die beweringen op niets, of op foute gegevens, gebaseerd zijn. En zolang het bos nog staat is het nog te redden.

Mocht het niet lukken het logge lichaam dat politiek heet bijtijds te keren, dan moeten we toch op zijn minst de kap van het bos zo lang mogelijk uitstellen. Desnoods door er "met z'n allen er voor te gaan zitten":

DE BOSVERDEDIGING

Omdat de Vogelwet bepaalt, dat er in het broedseizoen niet mag worden gekapt, en omdat bomen die nog in vol blad staan, lastig(er) te kappen zijn, wordt er pas in de herfst met kappen begonnen: althans dat kunnen we uit diverse mondelinge en schriftelijke mededelingen van Zeevalking opmaken. Tot dusverre bestond het kapplan uit:

- omheinen van het te kappen deel;
- kappen van laag hout en verdere egalisatie;
- kappen van de 638 grote bomen.

Later kwam daarbij de toezegging dat

jonge bomen (diameter kleiner dan 25 cm) dienden te worden verplaatst voor latere herbeplanting; een extra omzichtig karweitje dus. Inmiddels hebben we uit betrouwbare bron vernomen dat Rijkswaterstaat een andere taktiek overweegt: 's ochtends vroeg onder politiebegeleiding een stukje kappen en weer vertrekken voor er goed en wel alarm is geslagen. Arrestatieteams voor bomen zogezegd. Hoe dit soort overvallen te rijmen valt met het plechtig beloofde "uiterst zorgvuldige" kappen, en "sparen wat mogelijk is", is ons een raadsel.

Er zijn allerlei manieren om de zaagmachine's op- en tegen te houden. Nu al kunnen er bomen "vernageld worden": op zaaghoogte stalen spijkers met zo smal mogelijke koppen aanbrengen, zodat zaagmachine's breken en kappen een ontmoedigende job wordt. Er kunnen hutten worden gebouwd in en tussen de bomen. Dit kan gebeuren wanneer de dreiging reeël wordt en ze blijvend kunnen worden bewoond. Ook kunnen de bomen onderling met touwen worden verbonden, om het kappen te bemoeilijken.

In Utrecht bestaat sinds jaar en dag een uitgebreid waarschuwingssysteem⁺⁺. Voor andere plaatsen waar de interesse voor de strijd voor Amelisweerd opbloeit, moet zo iets nog op poten worden gezet (kraaklijn?, basisgroepen?) Ook hebben we veel barricade- en vooral ook bouw-materiaal nodig (grote planken). Groepen kunnen ook zelf een touwladder maken om t.z.t. in de boom te klimmen, of alvast plannen en materiaal verzamelen voor een modelhutje

Een bekend probleem is natuurlijk: hoe ver gaat ieder met haar of zijn verzet. We zullen zeker niet met geweld beginnen. Voor een brede steun en herkenning is het belangrijk om in principe geweldloos te zijn. Dit betekend ook weer niet, dat het verzet slechts van symbolische aard zou moeten zijn. We vechten voor kostbaar, eeuwenoud en stil natuurgebied, dat wordt ingeruild voor gif, stank en lawaai. Er staat iets van onze toekomst op het spel, niet alleen in Amelisweerd. Daarom is het belangrijk de dingen die je doet, gezamenlijk te doen met andere mensen. Dan vind je steun, blijf je actief, kan je je hergroeperen, andere dingen verzinnen. Het bos is zeker niet in 1 dag gekapt.

Vrienden van Amelisweerd

50+VYFTIG PLUS

Na 21 november lijkt er een stilte ingevallen te zijn in onze strijd tegen de kernwapening en wat daarmee samenhangt.

Ik zeg lijkt,maar er vinden wel degelijk activiteiten plaats.

Zo vindt er gedurende de Pinksterdagen in Amelisweerd bij Utrecht een grote manifestatie plaats voor jong en oud,waarbij wij ons gaan beraden op de dingen,die de komende maanden staan te gebeuren.

U allen,die de 21ste november mee hebben gedemonstreerd,als ook degenen,die door omstandigheden daar niet toe in staat waren,maar wel degelijk bezorgd zijn over de nog steeds dreigende toestand in de wereld (kerngeweld,milieu-vervuiling,giflozingen,enz.) roepen wij op om de 31ste mei hierover hun stem te laten horen.

Wij staan met een grote 50+ tent op een nog nader te bepalen terrein in Amelisweerd,de besprekingen beginnen om 12.00 uur.

Maar iedereen is de gehele dag welkom.

Voor meer inlichtingen,ben dan het liefst in de avond naar
020- 448294 , 01859 - 4156, 070- 857241

Tot ziens op 31 mei in Amelisweerd, Helly Mourik,lid landelijk groep 50+ tegen kerngeweld.

HOOFDSTUK 1 de Tegenkrachten

In dit hoofdstuk zijn artikelen opgenomen,die ingaan op de pogingen de kracht van ons verzet te verzwakken.

Het VNO probeert via ' objectieve informatie' een pro-kernenergiestandpunt door te drukken. De BMD lijkt meer een reactie op het massale verzet tegen kernenergie,een poging van de overheid om de produktie van kernenergie een democratische legitimiteit te geven.

Terwijl Berrie,Evelien en Bernadette zich nog afvragen hoe het allemaal verder moet, denken Paul,Anke & Magda en enkele nijmegenese groepen daar al een antwoord op gevonden te hebben.

Na een analyse van opkomend rechts komt Paul tot de konklusie dat we ons niet te veel op rechts moeten richten:we moeten een anti-kernenergiebeweging blijven. De Nijmegenaren vinden dat de AKB zich moet bezig houden met de kriminalisering van de beweging,de ontwikkelingen van atoomstaat naar politiestaat en met de rol van de linkse partijen hierbij.

Anke en Magda gaan in op de geweldloze direkte aktie,met de nadruk op een menselijk nebadering ook van onze tegenstanders.

Tenslotte staat in dit hoofdstuk een beschrijving van de repressie op verschillende nivo's: plaatselijk:Ede,regionaal:Nijmegen,en landelijk:Dodewaard.

géén anti~rechts;maar anti~kernenergie~beweging

Het lijkt er momenteel op dat de vraag 'hoe regeren we op opkomend rechts?' een centraal strategieprobleem van de AKB gaat vormen. Op het Amelisweerdkamp wordt er uitgebreid aandacht aan besteed. Het grote optimisme waarmee we 2 jaar geleden aankondigden dat we de centrale bij Dodewaard zelf wel zouden sluiten,lijkt als gevolg van 'opkomend rechts' soms omgeslagen in een overdreven pessimisme,dat zich uit in totale malaise t.a.v. nieuwe Dodewaard-akties. Voor een deel is deze houding begrijpelijk,omdat niemand zin heeft om zich door knokploegen in elkaar te laten slaan. De vrees is reëel en ik deel hem ten volle. Voor een ander deel bestaat de vrees dat onze akties 'rechts in de kaart zouden spelen'. Dat rechts niet door ons versterkt wordt,maar dat daar hele andere factoren aan ten grondslag liggen zal ik in onderstaande aangeven. Ook wil ik ingaan op de manier waarop nu al door een aantal mensen gereageerd wordt op rechts. Het gevaar bestaat,dat we een soort 'reflektie-reactie' gaan vertonen:rechts richt zich op ons,en wij gaan alle aandacht op hen richten. Vooralsnog kunnen we beter een anti-kernenergiebeweging blijven dan een anti-rechts beweging.

KRISIS EN UITINGSVORMEN.

De activiteiten van rechtse groepen zijn niet meer dan een uitingsvorm van een zich veranderend klimaat. Niet alleen in Nederland,maar ook in het buitenland,in het bijzonder de VS en Engeland is de laatste jaren een daling van de politieke temperatuur waar te nemen: de stemming wordt killer en de verbeterheid waarmee gereageerd wordt op binnenlandse en buitenlandse problemen,wordtsteeds groter. De felle engelse reactie rond de Falklandeilanden mag dan op de lachspieren werken,zij is representatief voor de manier waarop onze politici momenteel met hun vijanden omgaan.

Gezag en Orde worden trefwoorden voor het te voeren beleid en eenieder die daar tegenin gaat wordt aangepakt.

Deze hardere opstelling komt t niet zomaar uit de lucht vallen. Onze leiders zitten nl. in de problemen:hun kapitalistiese ekonomie doet het al een tijdje niet zo best meer en dan moeten politici op hun hoede zijn. Kritiek op het bestaande systeem zou wel eens toe kunnen nemen en voor je het weet nemen allerlei kritiese bewegingen in kracht toe. Als politicus moet je dan waakzaam blijven en er tijdig voor zorgen dat de ordelevende krachten gemobiliseerd worden,bijv. een 'ethisch reveil' proklameren. In zo'n klimaat gedijen rechtse groepen heel wel.

Foto:Non,tentenkamp Dodewaard 22-9-'81.

Als we een blik in de toekomst werpen, dan lijkt het erop dat ontwikkelingen voor de deur staan, die het geruime tijd mogelijk maken dat rechtse groepen, nu nog passieve, maar later misschien wel actieve ondersteuning krijgen. Twee factoren lijken me een bijzondere rol te spelen:

- de economische crisis is bepaald nog niet op haar dieptepunt. Het kan nog ven duren voordat er bij een snelle ontwikkeling van de produktiekrachten (chips bijv.) weer een passend kapitalistisch kader is gevonden. Tot die tijd zullen werkloosheid, faillissementen, inkorting op sicuale voorzieningen aan de orde van de dag zijn. En wat erger is, als antwoord op de problemen om winst te maken zal de aandacht voor traditie-neel winstgevendende industrieën, zoals de oorlogsindustrie, weer toenemen. (RSV krijgt miljoenensteun, en is wel een van onze belangrijkste wapenproducenten) - Op politiek gebied zal de overheid harder gaan hameren op handhaving van orde en tucht. Voorkomen moet immers worden dat die werklozen teveel gaan nadenken en hun tijd gaan benutten om vorm te geven aan tal van kritiese gedachten. Aan rechtse gezagsondersteunende initiatieven zal nog makkelijker speelruimte geboden worden, naarmate de 'smalle marges van de democratie' de 'onwettige aktiviteiten' van bewegingen als de AKB minder ruimte bieden.

We hoeven niet verbaas te zijn als steeds minder over 'sociale bewegingen' en steeds meer over 'harde kernen', steeds meer over 'aktiegroepen' en steeds meer over 'terroristen' gesproken gaat worden.

De fellere reacties op bolkades in Dodewaard of rond de munitietreinen zijn dus niet zozeer het gevolg van een wat de AKB of andere bewegingen de afgelopen jaren jaren allem-al verkeer hebben gedaan. Er komen heus geen knokploegen omdat er planken mee naar een blokkade worden genomen of omdat we niet genoeg zouden hebben voorgelicht over de doelstellingen van onze aktie. Rechts wordt sterker, onafhankelijk van wat de AKB doet of laat.

REFLEX- REAKTIE.

Het gegeven dat 'buitenparlementair rechts' de aktiviteiten van 'buitenparlementair links' (wij dus) aangrijpt om zichzelf te manifesteren dwingt ons ertoe een passend antwoord te formuleren. Het prettigst zou zijn om je kop in het zand te steken en net te doen alsof je

ze niet ziet. Het vervelende is echter dat rechts ons wel ziet en als ze de kans krijgen ons op de kop zullen timmeren.

Een eerste mogelijke reactie zou je aan kunnen duiden als de reflex-reaktie. 'Rechts pakt ons aan, dus zullen wij rechts wel aanpakken'. In het hele land ontstaan klupjes, die naarstig speuren naar rechtse boosdoeners. Rondom de gebeurtenissen in Dodewaard had men al snel ontdekt dat deze een gevolg waren van een gezamenlijk initiatief van OSL/ Konstruktief Jong Nederland/Goldberg/VVder Groen, ook lid van het OSL, en verder etc.

In Groningen was ook al snel aangetoond dat de demonstratie tegen akties, niet alleen het resultaat was van de werkgroep Gezag en Vrijheid, maar dat er ook OSLers achter deze wg. schuil gingen. Naast al die plaatselijke speurdersklupjes, is er ook nog een landelijke groep aan het werk. Tuurlijk is het harstikke spannend om rechtse initiatieven en hun onderlinge verbanden te onderzoeken, maar net zo min als de AKB te reduceren is tot een groot anarchisties komplot, is opkomend rechts te reduceren tot een groot OSL-komplot. Die rechtse initiatieven bestonden al lang. Het OSL dateert al uit de vijftiger jaren. Dat er de laatste tijd dan ook zekere suksessen behaald worden hangt niet zozeer samen met een betere organisatie van hun kant, maar meer met bovengenoemde ontwikkelingen.

Behalve dat de reflex-reaktie gebrek-kige inzichten oplevert, leidt zij ook tot een gebrek-kige strategie. Een goed vb daarvan is het rapport dat na Dodewaard '81 door de nijmeegse 'anti-fascismegroep' werd gemaakt. Centraal in dit verslag stond de vraag 'hoe je als grote linkse beweging moet reageren op de rechtse terreur?' De tenuer van het gehele verslag was er één van angst en frustatie. Angst voor het feit dat zo overduidelijk werd dat de politie zich op het kruciale moment terugtrok om de knokploegleden min of meer vrij spel te geven, frustatie omdat men niet veel meer kon doen dan maar weg te gaan.

De verslaggroep had liever gewild dat we waren gebleven. De knokploegleden hadden eerst maar eens moeten tonen dat ze werkelijk geweld wilden gebruiken. Het grote gevaar van zo'n manier van reageren bestaaterin dat je uiteindelijk niet meer de strijd tegen Kernenergie als uitgangspunt voor je aktiviteiten neemt, maar dat je rechtse groepen centraal gaat stellen in je aktiviteiten.

In het verslag staat:

" In feite hebben alle linkse groepen schade geleden van ons wijken voor rechts. Dat maakt onze verantwoordelijkheid voor de toekomst duidelijker, de AKB mag niet voor rechts wijken en zal zich hierop moeten voorbereiden."

EKSTREEM LINKS EEN AFSPIEGELING VAN EKSTREEM RECHTS ?

Als het nodig is om het opkomen van een autoritaire staat te verklaren, wordt er vaak teruggegrepen op een theorie, die ongeveer als volgt luidt:

als extreem links en extreem rechts elkaar langere tijd fel bestrijden, zonder acht te slaan op de spelregels van de parlementaire democratie, dragen zij er beide toe bij dat deze democratie om zeep geholpen kan worden. Deze theorie is aande hand van de gebeurtenissen in het Duitsland van de jaren 30 ontwikkeld, maar doet ook in een moderne variant de ronde: de militaire diktatuur in Turkye wordt dan bijv. verklaard uit het feit dat links en rechts elkaar met zoveel verve bestreden.

Voor een deel is deze theorie gewoon onjuist. Men vergeet nl. in de regel te vermelden dat extreem links bijna nooit en extreem rechts bijna altijd de simpatie van belangrijke delen van het staatsapparaat heeft.

Op de tweede plaats vergeet men in de regel in te gaan op de geheel verschillende doelstellingen, maar neemt men slechts een aantal oppervlakkige gelijkenissen tot uitgangspunt.

Het is van centraal belang om de oppervlakkige gelijkenissen met rechtse groepen tot een minimum beperkt te houden en de inhoudelijke verschillen zo goed mogelijk uit te werken. Als je het konfliktdenken met rechts tot uitgangspunt voor je strategie gaat nemen, is het gevaar groot dat de gelijkenissen toe zullen nemen: je bent immers genoodzaakt om je 'eigen' inlichtingendiensten, je eigen getrainde groepen, zo je wilt ordediensten op te gaan richten. Je eigen wapens ter verdediging te ontwikkelen. Het spannend om indiaantje te spelen, maar het heeft weinig van doen met een anti-kernenergiestrijd.

voorlopig is de AKB geen linkse afspiegeling van buitenparlementair rechts en dat moeten we zo houden. Terug naar de eigen uitgangspunten dus: stopzetting van het atoomprogram, de ontwikkeling van kleinschalige alternatieve energievormen, gekombineerd aan een basisdemokratische organisatievorm.

Vooralsnog zijn er voldoende aanknopingspunten om daar op de één of andere manier aan te werken, zonder dat rechts ons gelijk voor de voeten loopt. Het blijft op de eerste plaats van groot belang om inhoudelijk op verschillende kanten van het atoomenergiegebeuren in te gaan. Ook al zijn de argumenten vaak herhaald, het blijft nodig om altijd weer opnieuw te zeggen wat nu precies de gevaren van een centrale zijn, op wat de gevaren van zoutkoepelopslag of van dumping van radio-aktief afval zijn, hoe de atoomlobby werkt etc. etc. Op de tweede plaats biedt de economische crisis niet alleen problemen, maar ook aanknopingspunten: we hoeven onze arbeidskracht niet noodgedwongen meer te verhuren, maar kunnen indien gewenst (en vaak noodgedwongen) werkloos worden en onze tijd en energie besteden aan zaken die we zelf interessant vinden. De mogelijkheid om daarmee inhoud te geven aan alternatieve vormen van energie, het werken aan basisdemokratie, het werken aan eigen apparaten etc. neemt daarmee toe.

De huidige problemen met rechts zullen een zekere aksentverschuiving in de aktiviteiten veroorzaken. Voor een deel zijn deze al zichtbaar. Het LEK organiseerde een 'No Nukes-festival' en in Onderstroom werd onlangs al een 'Karavaan tegen kernenergie' aangekondigd, een rondreizende kulturele manifestatie tegen kernenergie waaraan onder meer groepen als Proloog, Spektakel, Vuile Mong etc. aan deel zullen nemen. (Overigens dient dan wel gezegd te worden dat het LEK-festival wel erg veel het karakter van alleen maar festival had en de Karavaan wat betreft de inhoud van het programma meer bij de anti-kernenergiestrijd aansluit.) Maar een dergelijke aksentverschuiving hoeft natuurlijk niet te betekenen dat we niet meer op gezette tijden gewoon dwars gaan liggen, op de weg voor vrachtauto's of voor de ingang van een centrale. Als we onszelf voldoende inhoudelijk op peil houden, kunnen we bij tijd en wijle best de konfrontatie met de overheid of 'rechts aan'.

Paul

na dodewaard '81.

In Nijmegen zijn verschillende stukken gemaakt over onze ervaringen in september '81 en over de politieke analyse die daar voor ons aan vast zit. De meeste daarvan zijn niet landelijk verspreid en besproken. Het stuk over de ervaringen in Dodewaard, gemaakt door door de politiegeweldgroep, was vooral voor gebruik in Nijmegen bedoeld. De analyse die deze groep later heeft gemaakt is wel landelijk aangekondigd, maar de interesse ervoor bleek minimaal te zijn. Integrale opname in de pinksterkamp-brochure is door de brochuregroep afgewezen.

FEITEN OVER RECHTS TIJDENS DE AKTIE

Uiteindelijk is de aktie in september gebroken omdat de overheid rechts geweld tegen ons heeft gestimuleerd en georganiseerd en door het feit dat de betekenis daarvan niet erkend is, heeft de DGD-beweging haar zwakte sindsdien in stand gehouden. Al voor de aktie is een opruiende stemming tegen ons gekweekt, niet alleen door rechtse groepen, maar ook door de overheid en niet te vergeten, de atoomlobby. Tijdens de aktie is deze stemming bewust gestimuleerd door de overheid, waardoor rechtse groepjes zich gesteund voelden en werkelijk een dreiging vormden, waar bij dat laatste voor ons onduidelijk bleef wat echt of onecht was.

Het resultaat van dit alles is bekend: We zijn geweken. In de loop van dinsdag zijn steeds meer mensen weggegaan en uiteindelijk is de overblijvende groep om 8 uur 's avonds letterlijk van het kamp weggejaagd.

Het gevolg was:

1. Een van de grootste aktiefste en sterkste linkse bewegingen in Nederland laat zien dat ze gebroken kan worden.
2. Rechtse groepen voelen zich sterk, merken dat dit soort bedreigingen werken en zullen daardoor aktiever worden bij akties van ons.
3. De overheid ziet dat ze zó makkelijk schone handen houdt voor het grootste deel van de Nederlandse bevolking, wat de feiten niet kent.

RECHTS NA DE AKTIE

Voor ons was het heel natuurlijk en vanzelfsprekend dat wij konklusies gingen trekken uit de manier waarop wij in Dodewaard gedwongen waren weg te gaan. Wij hebben vastgesteld dat door ons weggaan de overheid het succes van deze sterke strategie tegen ons heeft ervaren. Rechtse groepen zijn zich door ons wijken sterker gaan voelen en diegenen die belang hebben bij kernenergie zullen sneller gebruik maken van het geweld van deze groepen.

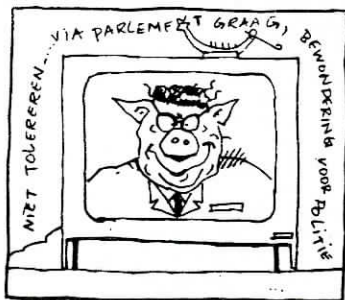

Socialist max.....

In veel groepen in de AKB is de strijd tegen deze rechtse groepen en een duidelijk standpunt daarover niet als onderdeel van de strijd tegen kernenergie opgevat, maar het punt is dat je, als je strijd tegen kernenergie de mensen en groepen die juist belang hebben bij kernenergie en onze strijd willen breken, tegenkomt. Wij willen niet over de rechtse dreiging praten alsoen abstrakt iets, maar juist omdat zij onze aktie, e.a. gebroken hebben

De dreiging van rechtse groepen was ook zo sterk omdat een groot deel van de bevolking uit de dorpen rond de centrale zich passief achter hen opstelde.

Al jaren lang heeft een groot deel van de bevolking ter plaatse zich zo opgesteld dat ze het liefste willen dat de centrale hen geen echte problemen voor hun rust opleverde en dat ze geen werkelijk ris-

minister-van mijn.....

kante keuze wilde maken. De DGD-groepen, die zich wel bedreigd voelen door deze centrale, hebben deze keuze wel gemaakt en door Dodewaard als aktieplaats uit te kiezen, hebben we in feite de bevolking wel voor deze zware keuze geplaatst. Omdat deze bevolking heel afwachtend tegenover de centrale staat, geeft zij ons de schuld van de last die het overheidsge-weld hen bezorgt, want voor hen ligt het simpel: Als wij er niet waren geweest, was het een normale rustige week geweest. Wij vinden dat de centrale in Dodewaard gesloten moet worden, ongeacht wat de inwoners van Dodewaard daarvan vinden. Maar wij komen hen wel tegen als wij naar Dodewaard gaan en door niet te kiezen hebben ze in feite tegen ons gekozen en het rechtse geweld begrijpelijk gemaakt en gelegitimeerd.

Het is volgens ons nodig dat de DGD-beweging dat deel van de bevolking rond de centrale, dat de centrale wel als bedreigend ervaart, er op wijst dat ze een hele moeilijke keuze zal moeten maken. Aan die keuze vóór ons kunnen zij zich niet onttrekken, anders komen ze in de praktijk tegenover ons te staan. Zij zal moeten begrijpen dat de 'rust' tijdens een aktie in Dodewaard wordt verstoord omdat die centrale daar staat, en tevens omdat de beschermers van die centrale gewelddadig zijn; niet dat wij de 'orde komen verstoren'. Wij vinden dat de zwaarte van die keuze in de voorbereidingen van akties tot nu toe te weinig is duidelijk gemaakt. Daar zullen we als beweging concrete stappen in moeten doen.

burgemeester Goubergen.....

De combinatie van de dreiging van rechts geweld en bewust gebruikte geruchten over de stemming in de dorpen heeft ons verward en de doorslag gegeven in onze beslissing om weg te gaan. We hebben de bevolking niet voor een keuze gesteld en hebben rechts duidelijk gemaakt dat zij alleen maar hoeven dreigen en dat wij de slag met hen, die onze aktie wilden breken, ontvlucht hebben.

commissaris vuilbrief....

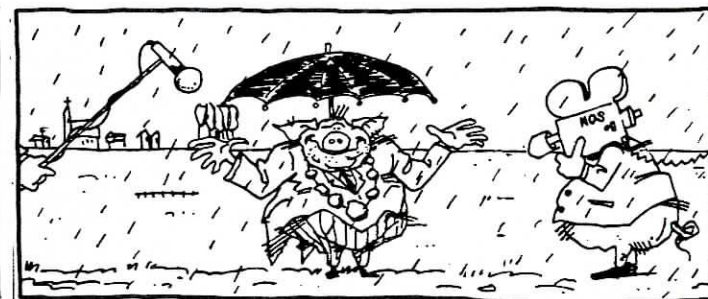
SCHULDVRAAG

De belangrijkste elementen van de strategie van de overheid en van rechts zijn in de DGD-beweging niet verwerkt en uitgepraat, terwijl toch op basis van niet uitgesproken standpunten hierover impliciete keuzes zijn gemaakt in de landelijke DGD-beweging.

Er is vooral gedacht vanuit de onmogelijkheid om zo'n aktie te voeren, onmogelijk gezien alle geweld dat er plaats vond en gezien de kriminalisering achteraf. Niet onze doelstelling om Dodewaard te sluiten, maar de onmogelijkheid daarvan op korte termijn werd het begin om na te denken over de toekomst van de AKB

Allerlei motieven bij en analyses van het gewelddadig verloop van de aktie werden van hieruit bedacht. En wel op twee verschillende manieren:

1. De schuld van het politiegeweld en het optreden van rechts ligt helemaal

bij ons zelf. Wij wisten welke grenzen de overheid van tevoren al gesteld had aan de aktie. Als je gaat blokkeren en bouwen, dan ga je de konfrontatie aan met de politie, dan lok je geweld uit en jaag je de plaatselijke bevolking tegen je in het harnas.

2. De schuld van het geweld ligt niet bij onszelf, maar in feite veroorzaakt onze verzetsvorm door de reactie van de

VERANTWOORDELIJKHEID NAAR ELKAAR TOE

We hebben er later over gepraat dat de opzet van de aktieweek een dergelijke verbrokkelde en miserabele afloop in de hand heeft gewerkt. Door de combinatie van een prikaktie-blokkade week, waar bovendien de vluchtweg van een zogenaamde pleurisaktie ingebouwd was, hoefden we ons niet gemeenschappelijk verantwoordelijk te voelen voor de blokkade en voor de konsekventies van de beëindiging daarvan (en konsekventies voor het tentenkamp). Iedereen kon, om de ernst van de situatie niet onder ogen te hoeven zien, verwijzen naar de andere geplande mogelijkheden die in de aktieweek ingebouwd waren en uiteindelijk was hiermee de mogelijkheid ontstaan elkaar keihard te laten vallen. We willen dat op deze manier niet meer meemaken en het wordt voor ons des te pijnlijker als veel groepen met de verwijzing naar de autonomie van de basisgroepen geen probleem hebben gevonden en er nooit meer op terug zijn gekomen. Bovendien vinden wij dat basisdemokratie ook inhoudt dat je samen verantwoordelijk bent voor de aktie en dat je lekaar op je funktioneeren daarin kunt aanspreken. Dat houdt in dat je je verantwoordelijk voelt voor de blokkade, voor het tentenkamp en voor de zware konsekventies van onze beslissingen daarover en ook dat je duidelijk maakt waarom en wanneer je je aan die verantwoordelijkheid gaat onttrekken.

KONKLUSIE

Onze strijd tegen kernenergie is een strijd tegen de machtsverhoudingen waarvan de kerncentrales deel uitmaken. In die strijd zijn we het geweld van de kerncentrales in een heel konkrete vorm tegen gekomen: politiegeweld en geweld van rechts. Als je kerncentrales en machtsverhoudingen aanvalt kun je het gewoon niet ontlopen dat je degenen die belang hebben bij die verhoudingen tegenkomt. Om de kernenergiemacht te breken zullen we door moeten gaan op de moeilijke weg van openlijke, massale en direkte konfrontaties georganiseerd, omdat dat het enige antwoord is op:

1. Het feit dat de overheid ons kriminaliseert. Het doel van kriminalisering is om ons kapot te krijgen, om ervoor te zorgen dat steeds minder mensen zich met ons kunnen identificeren. Dat is voor ons dan weer een nieuw probleem waardoor we zelf weer verdeeld raken. Hun opzet met kriminaliseren is onze massale akties kapot te krijgen.

2. De verdere ontwikkeling van de atoomstaat tot politiestaat. Juist omdat zo veel mensen zich zo bedreigd voelen door kernenergie en omdat aan kernenergie zo veel gevaren en belangen vastzitten, vereist het kernenergieprogramma een giganties geweldsapparaat en op den duur een gewelddadige organisatie van de hele maatschappij. Bij de laatste aktie komt dit geweld heel openlijk en duidelijk naar buiten. Hier werd de machtsstrijd uitgevochten tussen heel grote groepen mensen die zich bedreigd voelen door kernenergie en anderzijds het geweld dat aan kernenergie vastzit. Alleen door een konfrontatie met grote groepen mensen die laten zien dat ze op eigen termen deze ontwikkeling willen stoppen, komt de overheid in de problemen hiermee. Het kost de overheid moeite om steeds weer opnieuw grote groepen mensen alleen maar met geweld te onderdrukken.
3. Het feit dat onder invloed van de onder 1. en 2. genoemde ontwikkelingen de linkse partijen, met name PvdA en PSP, proberen greep te krijgen op de DGD-beweging. Zij willen die in een andere richting sturen: "Wij hebben het geweld zelf uitgelokt, dus alleen nog symboliese konfrontaties, en: wij knokken tegen kernenergie, niet tegen politie of rechts. Zij, en via hun de overheid konden tot nu nauwelijks greep krijgen op onze akties omdat die basisdemokratie georganiseerd zijn. Dat ze dat nu wel steeds meer krijgen op onze akties heeft volgens ons te maken met het brute politieoptreden dat door de DGD beweging niet

goed verwerkt is. Wij weten overigens heel goed dat die basisdemokratie voor onszelf vaak veel problemen geeft, en dat we nog veel moeten oplossen. Maar wij vinden dat het een heel sterk uitgangspunt is, waarin we een boel kunnen leren en er verder mee kunnen komen.

Wij vinden dat we ons binnen DGD bezig moeten houden met:

1. de kriminalisering van de AKB.
 2. de ontwikkeling van de atoomstaat als politiestaat.
 3. de als gevolg van 1 en 2 ontstane pogingen van linkse partijen om vat te krijgen op DGD en ons in te dammen.
 3. de als gevolg van 1 en 2 ontstane pogingen van linkse partijen om vat te krijgen op DGD en ons in te dammen.
- De bij punt 1 en 2 genoemde ontwikkelingen zijn voor ons juist de meest beangstigende en wezenlijke onderdelen van kernenergie. Daarom moet de grondslag van de DGDbeweging blijven: *Massaal-direkt-konfronterend en basisdemokratisch.*

De stukken over opkomend rechts en politiegeweld van enkele nijmeegse basisgr. zijn niet integraal opgenomen, omdat dit te lang was. We hebben er naar gestreefd om binnen 40 pag. zoveel mogelijk meningen over de tema's aan bod te laten komen. We hebben de mijmeegse gr. gevraagd om een samenvatting, deze bedroeg 13 pagina's, zodat we ons genoodzaakt zagen, dit in te korten. Tevens bevatte dit stuk een aantal onjuistheden en beschuldigingen tav mensen en groepen uit de beweging, waar we als brochuregroep niet de verantwoordelijkheid voor wilden dragen.

Foto Ton, laatste mensen verlaten het tentenkamp.

ALLE STUKKEN STAAN IN HUN GEHEEL IN DE NIJMEEGSE BROCHURE NA DODEWAARD '81 DEZE IS SAMENGESTELD VANUIT HET NIJMEEGSE BASISGROEPEN OVERLEG;

de atoomlobby onder leiding van het vno

Hieronder een korte schets van de ontwikkeling van de atoomlobby. Dit in verband met het maken van nieuwe actieplannen. Er zijn zo wat verschuivingen, die zijn best de moeite van het bekijken waard. Even terug in de tijd. Atoomlobby doet meestal denken aan die bedrijven die direct betrokken zijn bij de produktie en verspreiding van atoomenergie.

In het verleden waren dat ook de voornaamste pleiters voor atoomenergie, Shell, Philips, RSV, VMF etc. hielden zich bezig met het plannen van kerncentrales en de produktie ervan. Doelstelling was het ontwikkelen van een produktieapparaat dat vanuit Nederland kerncentrales kan gaan leveren, oftewel verovering van ('n deel) van de opkomende markt. De atoomindustrie wordt gezien als de industrie van de toekomst: hoog energieverbruik, grote kapitaalsintensiteit en lage arbeidsintensiteit. (die zijn duur en lastig, dus dat is prachtig) Dat is de situatie begin jaren '70. Vol mooie stralende toekomstidealen. Energie is belangrijk voor Nederland, omdat hier vooral energievretende industrie is gevestigd; de chemische en petro-chemische. Maar pech, Nederland heeft zich niet kunnen handhaven op de produktiemarkt voor centrales. De eerste echte centrale, Borsselle, werd niet aan de bundeling van nederlandse bedrijven gegend, maar ging naar het duitse konsern Kraftwerk Union. Die waren goedkoper - dachten daarmee de nederlandse markt te veroveren - en dat was doorslaggevend voor het zeeuwse elektriekbedrijf. De nederlandse industrie heeft zich sindsdien terug getrokken onderdelen van de atoomcirkel, UCN en Kalkar. Maar in dezelfde tijd werd de noodzaak voor goedkope energie (in hun ogen kernenergie) steeds groter: de oliecrisis betekende dat de sjeiks ook mee wilden profiteren van de poet. Sindsdien wordt er meer drukte om goedkope energie gemaakt; en wil het bedrijfsleven minder afhankelijk zijn van die arabieren. Atoomenergie is volgens hen goedkoper, omdat zij ervan uitgaan dat de staat een aantal extra kosten op zich neemt, zoals: onderzoek, bescherming van de atoomketen tegen terroristen en andere slimmerds, verwijdering van het afval en niet te vergeten het dragen van het risiko. Zo werd de UC pas eigendom van de verschillende deelnemende bedrijven toen het project winstgevend werd.

Bij elkaar leiden deze ontwikkelingen ertoe dat het gehele ondernemersklimaat erbij gebaat is atoomenergie door te voeren in Nederland, de doorzettende stijging van de energieprijzen heeft hen tot extra activiteiten aangezet. Ging het voorheen om bedrijven die specifieke belangen hadden bij de produktie van atoomenergie, nu vinden we het VNO, Vereniging Nederlandse Ondernemers, op onze weg. Al weer enige tijd geleden besloten ze tot een propagandakampagne voor atoomenergie, er werd 12 miljoen voor uitgetrokken, er volgde een (korte) stilte, en nu zijn ze volop actief. Hun meest opvallende zet is de uitgave van ENERGIE VOOR MORGEN, bij elke sigarenboer te koop, omdat dit produkt ongevraagd verspreid wordt via Aldi-press, een verspreidingsgigant van tal van weekbladen (raden maar). In dit blad, wat er prachtig uitziet, komen alle energiebronnen aan bod met hun voor- en nadelen. Spijtig is dat kernener-

gie alleen maar voordelen heeft, en het is zo miljeuvriendelijk, i.t.t. bijvoorbeeld kolen (stank) en windenergie (geluidshinder en horizonvervuiling). Dit is onderdeel van een heelserieuze poging om de meerderheid van Nederland, die tegen atoomenergie is, om te turnen tot een minderheid. Dat deze poging niet heel doorzichtig is moeten we goed beseffen, hun verhaal zit heel genuanceerd in elkaar, oppassen geblazen! We moeten dit initiatief serieus nemen, want anders hebben we niets in de gaten en is er straks opeens een meerderheid voor het plaatsen van nog 3 centrales. Het huidige zwijgen over nieuwe centrales door de regering bijvoorbeeld, is niet alleen het gevolg van de BMD, het kan heel goed een stilte voor de storm zijn. Laten we met kracht onze argumenten meenemen als we er op uittrekken.

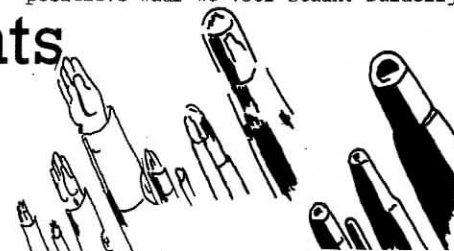
Berrie Heesen

opkomend rechts en geweldloos verzet

"Geweldloze direkte actie" gaat er vanuit dat er in deze maatschappij onderdrukking bestaat, die opgeheven kan worden (klassen, vrouwen, buitenlanders, teveel om op te noemen). Het veranderen van verhoudingen betekent macht aantasten. Het is geen wonder, dat geweldloze direkte actie, die metterdaad een proces van onderdrukking en vernietiging stopt, angstreacties oproept. Zulke acties maken duidelijk, waar konflikten in de maatschappij zitten, ze maken zichtbaar wat er in het leven van alledag 'gewoon' geworden is (kerncentrales, munitietransport, dumpingen). Voor de mensen die aan de macht zijn, voor mensen die het wel goed vinden zoals het is, die mensen die vanuit hun geschiedenis niet kunnen hopen op verandering, voor hen is alles wat de orde verstoord bedreigend. "Recht en orde" wordt 't belangrijkste, ook al kost het mensenlevens. Actievoerenden krijgen, met medewerking van de pers, de schuld van alle ellende naar zich toe, omdat zij de orde bedreigen.

Wat betekent dat voor onze manier van aktievoeren?

- 1 - onze motivatie om aktie te voeren wordt niet herkend. We blijven de blokkadevorm gebruiken, maar willen duidelijk-er zijn over onze angst voor de samenleving: dat ze georganiseerd naar de knoppen gaat.
- 2 - door het gedrag van de pers laten we ons niet ophitsen, dezelfde strijdmiddelen te gebruiken als de bestaande structuren doen: tegenstanders niet als mensen benaderen, als potentiële deelnemers aan onze aktie. We hebben veel mensen nodig, wil het verzet effectief zijn. Zo duidelijk mogelijk zijn over: "Wij willen geen mensen kapot maken, waar ze ook zitten, we willen anderen behandelen zoals we zelf behandeld willen worden". Vaak komt alleen het politie- en aktievoerdersgeweld in de pers.
- 3 - de voorbereidingen van akties, die aktievormen moeten niet als reaktie gericht zijn op afweren van geweld, maar op 't positieve waar we voor staan. Duidelijk

zichtbaar maken wat we willen. Niet blijven hangen in 'niet-zeggen'. Dat kan mensen betrekken in de aktie.

- 4 - tegenover alle geweld (van de staat, van rechts) willen we bouwen aan de kracht die geweldloos verzet betekent. Het betekent strijd, verzet, met middelen die we zelf in ons dragen. Gevoel voor echt leven, samen-strijdenkracht, onderling vertrouwen, creativiteit, voor waarheid opkomen.

Hoe sterk rechts ook wordt, van onze mogelijkheden in ons zelf zien we niet af. Zogauw we ze zelf gaan onderdrukken verliezen we ons bestaansrecht, moet de wereld maar blijven zoals ze is. We weten van waaruit mensen geweldloze aktievormen afwijzen, als middel tot verandering, maar wij denken dat echte verandering alleen op gang kan komen door geweldloos verzet. Veranderingen in het verleden hebben aangetoond dat geweldloos verzet in Nederland een kans heeft.

Ank en Magda, deelnemers aan het landelijk overleg van basisgroepen voor geweldloos verzet tegen kernenergie.

gespleten toekomst

We wilden een stuk schrijven over onze ideeën over de toekomst. In de discussie kwamen we op twee dingen:

- a) een analyse over vroeger en nu;
- b) wat we zelf voelen, waar we bang voor zijn, wat ons al dan niet remt om tot actie over te gaan.

We kozen voor b) omdat in de brochure al veel over het andere punt staat, het ons makkelijker lijkt om met een aantal concrete vragen, in een onbekende groep te discussieren.

We zijn ook niet verder gekomen dan het stellen van vragen en verwachten geen antwoord te krijgen. We vinden het belangrijk er met meerderen over te praten, vandaar dit verslagje.

We hebben korte en lange termijn perspectieven naast elkaar gezet omdat we het moeilijk vinden ze te koppelen.

Wat betreft de korte termijn komen vragen naar boven als;

- 1 ontwikkeling van de AKB, hoe moeten we verder?
- 2 afgelopen D.G.D.-actie en de meningsverschillen binnen de AKB die hierover zijn ontstaan.
- 3 wat doe je met de opkomst van rechtse groepen en hoe verweer je je daartegen.
- 4 wat is de positie van vrouwen binnen de AKB?

Hoe zorgen we ervoor dat we ons niet laten beperken door de macht van de meerderheid maar juist sterk worden met de verschillen die er zijn.

Op lange termijn ligt voor ons alles minder duidelijk. De economische crisis kan, als deze zich verder doorzet een belangrijke beperking gaan betekenen in onze 'vrijheid'. De crisis van de jaren '30 is een duidelijk voorbeeld. Maar wanneer moeten we ons gaan voorbereiden op illegaal verzet, waardoor wordt dat verzet bepaald? Wat zijn juiste keuzes?

Wat gaat economische achteruitgang betekenen voor mannen en vrouwen afzonderlijk? Wat kun je verwachten van de sociaal-demokraten tov. rechts? Moet je je nu al gaan voorbereiden op opkomend rechts? Hoe bepalend is angst in dit geheel? Wat is de positie van de overheid? De regering staat toe dat andere groepen hun handen vuil maken (dodewaard) en blijft daardoor zelf buiten schot. De politie grijpt soms wel in, soms niet. Wat doen we hiermee? Dit zijn verschrikkelijk veel vragen die met elkaar te maken hebben, maar misschien is het een aanzet tot discussie, waarbij de eerste vraag eventueel zou kunnen zijn of je lange en korte termijn perspectieven naast elkaar moet zetten. Dat was het voorlopig.

Evelien Happel
Berrie Heesen
Bernadette Randag.

1 dodewaard

Dodewaard '80: geweldloos actief tegen prikkeldraad.

"Voor eind september dient de kerncentrale in Dodewaard stilgelegd te zijn. Wordt aan deze eis niet voldaan, dan zal er in oktober worden overgegaan tot een openbare terreinbezetting c.q. blokkade van het terrein rondom de kerncentrale Dodewaard". Aldus het ultimatum van Dodewaard Gaat Dicht in het voorjaar '80.

Hoe reageert de overheid? Naarmate de bezetting dichterbij komt, neemt de spanning toe. Het wordt duidelijk dat de overheid grootscheepse veiligheidsmaatregelen gaat nemen. Een ophaalbrug, sleuven inde d k voor hekken, kilometers prikkeldraad. Begin september veranderen onze plannen voor bezetting dan ook in blokkeren. De spanning rond de actie blijft toenemen. Niet alleen de overheid en GKN zorgen hiervoor met hun oorlogstoestanden, ook de pers doet mee. De Groene van 29 oktober hierover: "In de voorafgaande maanden is in de pers uitvoerig aandacht besteed aan de actie met een goed getimed klimax in de laatste week. Vooral het zogenaamde geweldsvraagstuk werd breed uitgemeten." Dit is in de beweging te merken. Op het

rughoudendheid bij de overheid lijken mogelijk b.v.

- relatieve onzekerheid over de kracht en doortastendheid van de demonstranten; het aanvankelijk eensgezind gestelde ultimatum betekende een verre-gaande radikalisering en was nieuw in de Nederlandse situatie.
- de lijn van actieve geweldloosheid bij de demonstranten (zie handboek Dodew '80) maakte het moeilijk de beweging te kriminaliseren.

Behalve wat prikkeldraadincidenten waarbij de ene katievoerder een vermanend vingertje naar de ander opsteekt en het gesjoebidoeba met de ME is er niets te beleven. Het weer is slecht en de kilometers lang.

Hoe liggen tijdens de actie de contacten met de overheid?

Omdat de burgemeester in september al eens op een landelijke vergadering was komen kijken, waren de contacten met hem, in het kader van de openbaarheid van actie, al ruimschoots bediscussieerd. Voor wat betreft het contact met de politie was dit niet het geval. De oorzaak daarvan was dat dit contact informeel tot stand kwam en daardoor nooit echt ter discussie werd gesteld. Van Kampen, de politieagent die het contact opbouwde, heeft er doelbewust naar gestreefd dit contact zoveel mogelijk uit te breiden. Met het gevolg dat hij overal rondliep en in de wandelgangen invloed kon uitoefenen. Achteraf gezien had het niet zo-ver mogen komen.

Na afloop, als de actie verregend is, grote opluchting bij de overheid. Zelfs Wiegel feliciteert de aktievoerders, natuurlijk niet nadat hij de politie een pluim heeft gegeven voor hun taktvol en beheerst optreden. De opluchting in overheidskringen, alsmede het respect bij de burgers, dat we door de kou te trotseren verkregen hadden, dwingt de pers tot een ommezwaai. Van halve terroristen worden we tot martelaars van de elementen gemaakt.

Om een zo volledig mogelijk beeld te geven van de tegenkrachten die de AKB en de buitenparlementaire beweging i.h.a. ondervindt valt dit stuk uitéén in drie delen: Landelijke acties (Dodewaard 80/81) Grootstedelijke acties (Nijmegen Piersonstraat en Sterreschans) Activiteiten in de provincie (basisgroep Ede) Deze driedeling is gemaakt om eventuele verschillen uit te laten komen. In de stukken wordt met namen ingegaan op de media, hoe en wanneer de overheid samenspannt met rechtse veront-ruste groepen.

REPRESSIE: 3 voorbeelden

Om een zo volledig mogelijk beeld te geven van de tegenkrachten die de AKB en de buitenparlementaire beweging i.h.a. ondervindt valt dit stuk uitéén in drie delen:

- Landelijke acties (Dodewaard 80 en 81)
- Grootstedelijke acties (Nijmegen: Piersonstraat en Sterreschans)
- Activiteiten in de provincie (basisgroep Ede)

Deze driedeling is gemaakt om eventuele verschillen uit te laten komen. In de stukken wordt met name ingegaan op de media, hoe en wanneer de overheid samenspannt met rechtse veront-ruste groepen.

landelijk overleg van 28 september breekt de geweldsdiskussie die tot dan toe te vermijden is geweest als gevolg van uitlatingen in pers en van overheid toch nog in alle hevigheid los, zonder resultaten uiteraard. Tot het moment dat we in Dodewaard zijn blijft dit het belangrijkste van de actie. De pers heeft de actie bij voorbaat al illegaal verklaard. Weinig van de voorspellingen komen uit. De rollen prikkeldraad beschermen ons goed: botsingen zijn immers niet mogelijk. Diverse verklaringen voor deze te-

Het onderstaande artikel is een samenvatting van een door Gerard Legebeke geschreven artikel in Kri, Maandblad Reklasering - jrg. 11 - nr. 9 - november 1981 en is geheel overgenomen in Onderstroom - december 1981. Het gedeelte over traangas en inzet stillen is weggelaten, toegevoegd is een analyse van de berichtgeving in de pers over de 50+ en het slot van de aktieweek, de grote demonstratie in Arnhem. "Soms acht de politieke overheid geweld onvermijdelijk, terwijl zij zich tevens realiseert dat haar aktie tot een storm van protest aanleiding kan geven. In dat geval hanteert zij een marginaliseringsstrategie(...). Marginaliseringsstrategieën bestaan daaruit, dat een aan te vallen groep wordt voorzien van zoveel mogelijk negatieve kenmerken. Daardoor wordt zo'n groep naar de sociale marge van de samenleving gedrukt. Het moet een groep worden waar geen fatsoenlijk mens meer iets mee te maken wil hebben: gevaarlijke gekken, volksvijanden, onverantwoordelijke elementen. Tegen sociaal uitgestotenen is geweld ter disciplinerende akseptabel en te rechtvaardigen, ja zelfs gewenst (wanneer hebben we dat toch eerder gehoord? red.) Bij de marginaliseringsstrategie moet de protesterende groep rekening houden met een harde geweldskonfrontatie met de overheid. De kompromisbereidheid is gering, hoewel het politieke belang van het konflikt wordt erkend. Dit onveilige signaal wordt no versterkt wanneer de overheid tot mobiliseringsstrategieën overgaat. De protesterende groepen worden niet alleen in een sociaal isolement gedreven, maar ook dreigen de zeisen en hooivorken der geaktiveerde bevolking. Geweldseksessen van zowel overhei als van partikulieren komen in dergelijke uitzonderingssituaties voor en zijn gemakkelijk te rechtvaardigen".

Een beknopte samenvatting van het sce-

nario voor het overheidsoptreden tegen de antikernenergiebeweging rond de Dodewaard-aktie van afgelopen september? Nee, een bespreking uit 1979 al, van de strategieën ter handhaving van het geweldsmonopolie van de staat en van de - al dan niet vrijwillige - gehoorzaamheid van de bevolking aan het 'bevoegd' gezag. De citaten komen uit een studie over overheids geweld in Nederland van de hand van P. van Reenen, ex-politieman, ex-docent aan het studiecentrum voor Hogere Politieambtenaren en op het ogenblik medewerker in de top van het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Dokumentatie Centrum van het Ministerie van Justitie. Volgens van Reenen horen deze marginaliserings- en mobiliseringsstrategieën bij situaties, waarin "de dwarsliggende groep of haar grieven" zoveel werfkracht hebben, "dat politiek machtsverlies te vrezan valt". Aan overheidszijde bestaat geen mogelijkheid of bereidheid om het konflikt op te lossen of om op de grieven in te gaan. Deze karakterisering lijkt op het lijf geschreven van een buiten-parlementaire beweging als de Anti Kernenergie Beweging in Nederland. De laatste jaren heeft die enorm aan invloed en aanhang gewonnen. Niet alleen door algemeen aanvaarde middelen als demonstraties maar juist ook door verdergaande, direktere akties als blokkades. Was er onder het kabinet-Den Uyl nog sprake van de bouw van drie nieuwe kerncentrales, sinds de blokkade-aktie in Dodewaard van oktober '80 gaat de diskussie uitsluitend nog over het al dan niet sluiten van de twee bestaande centrales. Ondanks het het inspringen van politieke partijen, de aankondiging van een brede maatschappelijke diskussie enz., is de Anti-Kernenergie-Beweging alleen maar sterker geworden.

PUBLIEKE OPINIE KLAARGESTOOMD

Het proces van "isolering van een politiek gezien bedreigende groep van de rest van de bevolking" (van Reenen) kwam wat

Per slot van rekening kozen die 'goedwillende geweldlozen' er volgens Feojlbrief zelf voor om in zo'n gemengde aktie samen met die harde aktievoerders op te trekken. "Deze geweldloosheid is voor mij wat hypokriet merkte Feijlbrief in de Volkskrant op.

Bij de nadering van september 1981 doken die soort geluiden steeds frequenter op. Nu mengden ook politici zich in het koor. Geertsema, kommissaris der koningin in Gelderland, demissionair minister van binnenlandse zaken Wiegel en de waarnemend VVD-burgemeester Goldberg verdrongen elkaar om de Anti Kernenergie Beweging verdacht te maken. Maar ook vanuit de sociaal democratische heok liet men zich niet onbetuigd. PvdA-voorzitter Van den Berg wierp zich op als goeroe van de geweldloze aktie en werkte met zijn uitlatingen flink mee aan de negatieve beeldvorming over de Anti Kernenergie Beweging. Na afloop van de aktie sloot ook de nieuwe PvdA minister Van Thijn (binnenlandse Zaken) aan in de rij. Van Reenen noemt niet voor niets als één van de funkties van marginaliseringsstrategieën "een extra rechtvaardiging van voorgenomen of al gepasserd overheids geweld".

NAAR TOEGEWERKT

Dit hele proces roept het beeld op, dat de overheid bewust toewerkte naar een harde konfrontatie. En die gewilde konfrontatie is er in Dodewaard ook gekomen in een ongekend gewelddadig politieoptreden. "Er werd in Dodewaard geen centrale meer verdedigd, maar een beweging aangepakt. Het kernenergievraagstuk wordt op die manier herleid tot een openbare orde probleem" konkludeerde het weekblad De Groene.

Bij de blokkade-aktie in oktober 1980 was het gebied rond de centrale afgegreddeld door prikkeldraad en ME-linies. Deze keer waren er alleen de "platte petten", iedereen kon gewoon doorlopen tot aan de toegangsbbrug van de centrale. "We willen een zo groot mogelijke tolerantie ten aanzien van de demonstratievrijheid hanteren", al-

dus het beleidscentrum. Natuurlijk wist de politieleiding dat de aktievoerders hun bouw materiaal niet bij een paar "platte petten" zouden achterlaten. Ook was bekend dat de barrikades daar zouden komen waar men op de eerste ME-afzetting zou stuiten. Het is dan ook vrijwel zeker dat de politieleiding met opzet de aktievoerders tot bij de centrale heeft laten komen. Dat was de beste uitgangspositie en het beste moment voor een flinke afstraffing met een ongekende hoeveelheid geweld.

Een groep van duizenden mensen, aan drie de Nederlandse anti-kernenergiebeweging betreft, na de blokkade-aktie van oktober 1980 duidelijk op gang. Het voortouw werd hierbij niet genomen door één van de politieke bestuurders, zoals te verwachten zou zijn, maar door de leiding van het politie-apparaat. Kolonel Fijlbrief als kommandant van rijkspolitiedistrikt Nijmegen de hoogste politiefunktionaris bij akties rond de Dodewaard-se kerncentrale, begon in de pers verhalen rond te strooien over een harde en aggressieve kern, die zich binnen de anti-kernenergiebeweging sinds enige tijd zou aftekenen. Ook op momenten dat anti-kernenergieakties zich niet in zijn distrikt afspeelden, was hij maar al te bereid zijn waarschuwend vinger op te heffen. Zo verklaarde Fijlbrief juni '80 naar aanleiding van de blokkade-aktie bij de Almelose ultracentrifuge-fabriek in het dagblad Trouw over die zgn. "harde kern": "Deze mensen zeggen: Uw democratie is de onze niet. Je komt ze ook in andere bewegingen, zoals de kraakbeweging, tegen. Hun aantal binnen de anti-kernenergiebeweging neemt toe, en gezien de methoden waarvan gebruik wordt gemaakt, en de wapens die we na de laatste aktie bij Dodewaard hebben gevonden, kun je de kans niet uitsluiten dat deze groep afglijdt naar de hoek van het terrorisme." Hij bracht een scheiding aan tussen de harde kern ("lui die, dacht ik, helemaal niet zo principieel tegen kernenergie zijn, maar altijd te vinden zijn waar

OMDAT ER GEEN ENKELE REDEN IS DAT WIJ DE ENIGE STRALINGSGEVALLEN Zouden BLIJVEN!

TEKST: LUCE

Bovenstaand artikel over Dodewaard is een samenvatting van een langer artikel, dat verschenen is in KRI, maandblad vd reklasserings van nov. '81 van de hand van G. Legebeke. f2.25, te bestellen op postbus 5034, 5201 GA Den Bosch.

wordt geprotesteerd") en de "ideële tegenstanders van kernenergie". (Volkskrant 23 april 80)
De publieke opinie werd langzaam klaargestoomd voor gewelddadig politietoetreden tegen de anti-kernenergiebeweging. In eerste instantie alleen tegen de groep "kwaadwillenden", later ook tegen de beweging als geheel. Op tweede paasdag van vorig jaar trad de ME voor het eerst met hard geweld op bij de Dodewaardcentrale. Zogenaamd om een groepje dat "uit was op een konfrontatie met de politie" aan te pakken, maar in feite werd er ingehakt op een kleine zitblokkade voor de centrale. Fijlbrief in Trouw: "wie geweld wil, duikt he" best onder in de massa. De kwaadwillenden zijn moeilijk te scheiden. Op tweede paasdag bij Dodewaard is het gelukt selektief op te treden: de geweldlozen hebben toen de tijd gekregen weg te gaan. Maar dat zal in een grote massa niet altijd lukken".

lende "typen geweldssankties" over gebiedsverdediging op: "Gebiedsverdediging symboliseert de kracht van de monopolist (de bezitter van het geweldsmonopolie) vooral wanneer het gebied of een objekt daarin ook voor de tegenstander een symbolische waarde heeft (...). Verdediging vergemakelijkt bovendien de rechtvaardiging van geweld. Gebiedsverdediging geeft de politieke overheid de mogelijkheid de tegenstanders als aanvallers af te schilderen en hen op grond daarvan te veroodelen". De politie zelf onderschatte dit effect nog. Een politiedokument over Dodewaard stelt tenminste: "...over het feit, dat er bij de charges zo'n 100 tot 150 demonstranten gewond zijn geraakt zal nog wel tot de nodige vragen leiden". De akties in Dodewaard eindigden na vier dagen onder dreiging van "knokploegen en landbouwgif spuitende boeren" die hadden aangekondigd het tentenkamp te komen schoonvegen.

VERONTRUSTE BURGERS

De politie en het beleidscentrum waren al in een vroeg stadium op de hoogte van dreigementen van "verontruste burgers" tegen de aktievoerders. Er waren zelfs kontakten met mensen die hierin een organiserende rol zouden spelen. Er werd op geen enkel moment duidelijk stelling genomen tegen deze dreiging met geweld. Integendeel. In toespraakjes, o.a. als een ware volksmanner vanuit een rijkspolitiehelikopter, feliciteerde de burgemeester de toegestroomde "verontruste bevolging". Steeds werd gedaan alsof het hierbij uitsluitend ging om de bevolging van het buurtschap Wely waar de kerncentrale gelegen is. Maar de burgemeester kon allen al door het aantal weten dat dat niet klopte. Verder was bekend dat tot in de IJsselmeerpolders mensen waren opgetrommeld om de aktievoerders aan te pakken. Daarmee wil ik niet zeggen dat er onder de bevolking van Wely geen verontrusting over de situatie rond de kerncentrale zou hebben bestaan.

De politie gebruikte de dreiging van de knokploegen informele kontakten met de aktievoerders om hen onder druk te zetten. Er zijn zelfs berichten dat de burgemeester tegenover "verontrusten" gesuggereerd zou hebben, dat ze de vrije hand zouden krijgen als de aktievoerders niet aan het ultimatum zouden voldoen. En inderdaad was er dinsdagavond tegen acht uur toen het ultimatum afliep, zo weinig politie bij het opgebroken kamp aanwezig dat toegestroomde knokkers alsnog hun gram konden halen(...). Om nu te zeggen dat die hele "spontane volkswoede" door de overheid was opgezet, lijkt me wel een erg boude bewering. Dan laat ik het optreden van het Dodewaardse VVD-raadslid die zichzelf in de Groene een belachelijke rol toedicht in het "spontane volkverzet" maar even buiten beschouwing. Maar wel heeft de overheid dit soort "initiatieven uit de bevolking" alle ruimte gegeven, zeker niet afgeremd en subtiel gemanipuleerd in de door haar gewenste richting: het verdwijnen van aktievoerders en tentenkamp.

2 sterreschar

REPRESSIE IN EEN GROTERE STAD (kriminalisering van een beweging in Nijmegen)

Herinner je je nog de Piersonaktie van februari 1981? Toen kwamen duizenden Nijmegenaren in verzet tegen de plannen van de gemeente: 14 goede, gekraakte woningen zouden moeten wijken voor de bouw van een overbodige parkeergarage, de Zeigelhof. Door het grootse verzet is deze bouw niet door gegaan; heeft de gemeente Nijmegen een enorm prestigeverlies geleden en werd de kraakbeweging gesteund als nooit tevoren. Deze situatie is het afgelopen jaar echter drasties veranderd. De eerste maanden na de Piersonaktie werd het gemeentebeleid beheerst door angst. Angst voor opnieuw een prestigeverlies. Dit was goed te merken bij verschillende kraakzaken die toen speelden. De gemeente handelde zeer voorzichtig, waardoor nieuwe konfrontaties met ME-geweld voor een tijdje uitbleven. Het CDA en de VVD begonnen echter steeds meer te sputteren en verweten het gemeentebestuur te zwichten voor de eisen van de kraakbeweging. De Gelderlander, de regionale krant, verwoordde de kritiek van rechts: "...Nawelijks een burger begrijpt nog met welke maten er gemeten wordt in deze stad. Het heeft er soms veel van weg dat de autoriteiten gebukt gaan onder een Zeigelhof-tik. Overleg okee, maar uit-

gangspunt moet blijven rechtsgelijkheid en rechtsbescherming zoals deze verankerd liggen in de wettelijke regels van deze rechtsstaat. Daarin is geen plaats voor een koevoet als argument..."
Vooral sinds het najaar worden kraakties in Nijmegen steeds meer vanuit dit standpunt benaderd. Had de kraakbeweging eerst noog een "signaalfunctie" (burgemeester Hermesen), nu overschreidt ze, volgens de autoriteiten de grenzen van het toelaatbare. Of de praktijken van spekulanten en projektontwikkelaars in een stad met 20.000 woningzoekenden nog toelaatbaar zijn, staat buiten kijf. Ook anonieme rechtse groeperingen weten zich door deze hetze tegen de kraakbeweging gesteund en schrikken er niet voor terug om met name een gekraakte etikettenfabriek met brandbommen te terroriseren.

De situatie komt op scherp te staan als op 7 April een 5½ maanden lang gekraakte flat aan de sterrenschansweg ontruimd wordt wegens 'huisvredebreuk'. De Nijmeegse politie heeft in niet geringe mate bijgedragen aan de geweldseskalatie die toen ontstond, door o.a. tientallen traan-gasgranaten op de verdedigsters/ers van de flat af te vuren. En wederom spelen B&W en de pers soepel op elkaar in. Op 8 April bestempelt het CDA-raadslid Lansink de krakers als "kriminalen". De Gelderlander pleit in een commentaar voor hard optreden tegen links radicalen en voor de invoering van een anti-kraakartikel in de algemene politieverordening. Al eerder plaatste deze krant ingezonden brieven waarin mensen ultra-rechtse opvattingen over de kraakbeweging en de linkse beweging in het algemeen kunnen ventileren. Op 9 April gooiden onbekenden twee zware brandbommen in het woongedeelte van de met ontruiming bedreigde etikettenfabriek. De pogingen van de bewoners/ers om de fabriek op te knappen en geschikt te maken voor kleinschalige werkplaatsen waren nu definitief onmogelijk gemaakt en de fabriek werd verlaten. Het gemeentebestuur van Nijmegen zal op 19 mei proberen om de Nijmeegse kraakbeweging definitief te marginaliseren. Dan zal een voorstel in stemming gebracht worden om een anti-kraakartikel op te nemen in de politieverordening.

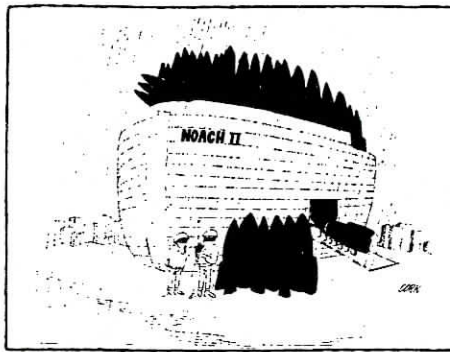
Ook al is dit een 'anti-kernenergie'-brochure, we vonden het belangrijk om een beschrijving van de Nijmeegse gebeurtenissen hierin op te nemen, omdat dit een goed voorbeeld is van hoe een beweging gemarginaliseerd kan worden.

HET GEZAG IS VAN GOD GEGEVEN ,

DUS KERNENERGIE OOK

Op een flat in een uit de kluiten gewassen nieuwbouwwijk van Ede maak ik kennis met de plaatselijke basisgroep. Van buiten valt de flat onmiddellijk op door de affiches voor de ramen. Twee ramen ernaast hangen affiches van het OSL. De basisgroep telt ongeveer 30 leden, op één na allen afkomstig van buiten Ede. Dit tekent tegelijk het klimaat waarin de groep moet opereren. Wij bevinden ons in een bolwerk van godvrezende onderdanen. De samenstelling van de gemeenteraad geeft dit ook al aan met buiten het CDA (46%) en het GPV/SGP slechts 3 andere leden. Voor het geval je je hoop had gevestigd op de Edese jongeren het volgende: op schaduwverkiezingen op scholen komt de VVD als strekste partij uit de bus, op de voet gevolgd door het CDA. Verder is het ook bepaald hinderlijk merkbaar, dat Ede een oude legerplaats is. De kroegen zitten vol dienstplichtige militairen en dat bepaalt de sfeer zodanig dat vrouwen zich er beter niet kunnen vertonen.

In deze zwartekousengemeenschap wordt afwijkende kleding/gedrag niet getolereerd. Lange tijd was er geen enkele voorziening voor jongeren. Tot voor een jaar terug een groep jongeren zich bij iemand thuis ging verzamelen en daarbij de pers uitnodigde. Een plaatselijke pastoor ondersteunde het initiatief en stelde ruimte beschikbaar. Daar groeide het O.J.C. de Oktopus uit. Een half jaar later werd de pastoor diskreet overgeplaatst. Een O.J.C. zou slechts de zondagsrust verstoren en de jeugd tot losbandigheid aanzetten. De pers draagt ook zeker bij tot een negatieve beeldvorming over het O.J.C. Ten tijde van de akties bij de Punt verscheen er in de Edese Courant een artikel 'Donkere wolken pakken zich samen boven Oktopus'. De aanwezigheid van kleurlingen, i.h.b. Molukkers moest wel tot problemen aanleiding geven volgens de krant. Dit terwijl er net een

goed contact was opgebouwd. De groep Molukkers konkludeerde dat deze uitlatingen van medewerkers aan het O.J.C. moesten komen, ten onrechte dus, en namen daarom wraak. Een toevallig door de politie afgeluisterd telefoongesprek kon een bloedbad voorkomen. Deze uitweiding over het O.J.C. komt voort uit het feit dat verschillende leden van de basisgroep erbij betrokken zijn en er ook wel eens films over de A.K.B. draaien.

DE PERS

De kranten die in Ede belangrijk zijn vallen uiteen in ultra-rechtse en gematigde. Tot de eerste groep hoort de Edese Krant, eigenlijk niets anders dan de Arnhemse Krant aangevuld met een plaatselijke pagina. In het gebied van de Veluwe zijn verder nog belangrijk het Nijmeegs Dagblad en de Graafschapsbode, beiden uiterst rechts. In de Edese krant staan bijv. uitgebreide interviews met de voorzitter van Recht en Orde (de club die in Groningen tegen de munitietreinakties demonstreerde), lofzangen op de technologische vooruitgang van Ede bij de realisering van een spoorwegtunnel en verontwaardiging toen het beklad werd. Stukken pro-kernenergie worden zonder commentaar integraal geplaatst. De voorlichter van de KEMA, Wasser, kreeg een pagina ruimte, terwijl reacties op zijn stuk niet werden geplaatst. Waar ze ook sterk in zijn is het verknippen van reacties, bijv. door zelf koppen te verzinnen die de reactie niet dekken. De Edese Post en de Edese Stad zijn redelijk progressief in zoverre dat ze reacties onverkort weergeven. Maar vanwege de adverteerders binden ze de laatste tijd meer in. Een aardige illustratie van het politiek klimaat in Ede en omgeving is het artikel van de basisgroep over Dodewaard '81 en de reactie daarop in de Edese Post. Een variatie op het thema communisme=rood fascisme.

AKTIVITEITEN

Men bemenst 1 maal per maand een stand op de markt. De discussies met het publiek zijn fel, maar de stand is nog nooit doelwit geweest van knokploegen. Een PPR stand moest wel een keer door politie ontzet worden. De groep wil frekwenter gaan staan, zeker in de zomermaanden met veel toeristen. Ze verzuchten: "bij die boeren is niets te bereiken."

Verder houden ze af en toe film- en openbare-diskussie-avonden, bijv. in het O.J.C. Op zo'n openbare diskussie-avond die was georganiseerd op verzoek van de PGEM n.a.v. de Giroblauwaktie waren er 26 mensen, maar 6 van de basisgroep en de rest van de KEMA, OSL, etc. Ook zijn sommige avonden door gebrekkige organisatie (late aankondiging) slecht bezocht.

Een schrijven naar scholen om er voorlichting te mogen geven, is nooit beantwoord. Bij navraag bleek dat afwijzing in te houden. "Uiteraard kunnen wij geen politiek op school tolereren, dat moet toch duidelijk zijn als je geen reactie ontvangt", aldus de schoolhoofden. Een doorbraak mag het daarom heten dat de groep nu de mogelijkheid heeft gekregen om op het Marnix-college bij maatschappijleer 1 lesuur te mogen invullen. Een ander hoogtepunt in de voorlichtingsactiviteiten was een middag bij een reklasseringsinstelling, die de groep mocht invullen.

NOGMAALS TEGENKRACHTEN

Dirk wordt wel eens opgebeld met mededelingen variërend van: "wij weten je wel te vinden." tot "Als wij aan de macht zijn, ben jij de eerste." Hij trekt zich er maar niet zoveel van aan. Ook heeft hij eens bezoek gehad van 2 jongens van een jaar of 20 die hem vroegen of hij een OSL affiche wilde ophangen ("Kernenergie, ja allicht"). Na een gesprek aan de deur vertrokken ze onverrichterzake.

Verder volgt de politie op hinderlijke wijze opvallende figuren (afwijkend van kleding, haardracht, etc.) Het lijkt erop dat de aktieve leden van de groep bij het repressie-apparaat zo bekend als de bonte hond. Opvallend was bijv. dat na een aktie in Arnhem ze in Ede bij de bushalte door een auto werden opgewacht en naar huis begeleid, als ware het een controle om te kijken of ze inderdaad wel naar huis waren gekomen. Ze vermoeden dat de Groep Bijzondere Opdrachten (in goed Veluws dialect: het Gelders Bloed Orkest) een seintje aan de plaatselijke politie heeft gegeven.

De vraag of het geen goed idee zou zijn om het Pinksterkamp van Dodewaard gaat Dicht op de Veluwe te houden, ontlokt hooggelach. "Je kan erop rekenen, dat de bevolking het met de grond gelijk maakt." Ter ondersteuning van deze visie worden mij uit het fotoboek van de aktie bij Dodewaard in september '81 'verontruste burgers' aangewezen die in de omgeving van Ede wonen. Enkele bekende figuren bij deze militante tegenstanders zijn bijv. de bloemist uit Lunteren die bloemen aan ME-ers en Dodewaard personeel aanbood na de aktie en de Huurling van Rhenen, die de zender "de stem van de zwijgende meerderheid" bediende. Ondanks al deze misère laat de basisgroep zich niet uit het veld slaan. We hebben het natuurlijk ook voornamelijk over de tegenkrachten gehad en niet zo over dingen die wel lukken.

Reacties van lezers

Dodewaard

Naar aanleiding van de verschillende berichtgeving over de actie bij de kern-centrale in Dodewaard, wil de Anti Kernenergie Beweging te Ede er het zijne aan toevoegen. Er is zaterdag uitgetrokken van een vreedzame demonstratie, waarbij materiaal zou worden meegenomen voor het bouwen van een anti-atoomdorp op de dijk. Het was bekend dat een anti-atoomdorp niet zou worden getoleerd, maar er was uitvoerig over gediscussieerd in het Landelijk Overleg en als een rechtvaardige aktievorm aanvaard.

Toen we bij centrale waren aangekomen werd de Waaldijk aan beide zijden afgesloten door de M.E., en onderaan de dijk lag een grote prikkeldraadversperring. De middenweg was geen rechte uitweg omdat daar duizenden mensen zaten. Er is inderdaad in het begin met stenen gegooid, maar dat werd meteen door mede-demonstranten ingekapseld. De kans op escalatie leek ons zeer minuscule. Ongeveer tien minuten later werd er op eens met grote hoeveelheden CS-gas in de menigte mensen geschoten. De waarschuwing die daaraan vooraf gaat, hebben de meeste mensen niet gehoord, omdat ze vredig op de grond zaten te zingen. Het gevolg was een ontzettende paniek met maar één vluchtweg: de dijk af het prikkeldraad in! Demonstranten die over de dijk weg wilden, werden door de M.E. teruggestuurd naar het traangas-slagveld. Mensen werden achtervolgd door de weilanden in. Hierbij werden dan ook de „vernielingen“ aangericht: prikkeldraadomheiningen werden doorgesneden en/of kapotgerend. De eerste charges zaterdagmiddag hadden tot gevolg dat er barricades werden opgericht, om mensen tenminste de tijd te geven om te vluchten bij charges van de M.E. Dus duidelijk bij het oogpunt van zelfbescherming werden straten opengebroken om barricades te bouwen, die dan weer ontruimd werden met een overmacht aan traangas, de wapenstok, honden en stillen (politie in burger die vermomd als demonstrant opereren) ge-

wapend met ploertendoders, spuitbussen met traangas en pistolen. Koele cijfers bewijzen waar het geweld vandaan kwam: twee gewonde M.E.'ers (waarvan één die last van hyperventilatie kreeg omdat zijn traangasmasker kapot was) en ruim 120! aan de kant van de demonstranten.

Wij vragen ons af waarom al dit geweld werd toegepast? Is men zo bang voor ons? Wil men geen vreedzame demonstraties meer? Was de demonstratie in Arnhem één van de laatste uitzonderingen? Wij hopen van niet, we willen doorgaans vreedzaam demonstreren! Ons idee is, dat de demonstratie meteen in het begin de kop in moest worden gedrukt, om te voorkomen dat het een week zou duren en om een splitsing aan te brengen in de beweging tegen kernenergie. Daardoor zouden ze dan de wat radicalere groep erg hard aan kunnen pakken, wat ook al is gebeurd: met getrokken pistolen het tentenkamp op komen en iemand met het pistool tegen de slaap arresteren.

Verder nog iets over de rol van waarnemend burgemeester Goldberg in het conflict met de zogenaamde bevolking van Dodewaard. Het is bewezen dat er maar erg weinig, of bijna geen, autochtone bevolking was. De meesten zijn opgevoerd door de zender van de Nederlandse Volksunie. Doordat Goldberg deze mensen feliciteerde met hun overwinning, heeft hij, misschien onwetend, een druggende lynchpartij gerechtvaardigd, wat op z'n minst een zeer gevaarlijke ontwikkeling genoemd kan worden.

Gelukkig heeft Arnhem bewezen dat het ook anders kan. En zo moet het blijven!

De Anti Kernenergie Beweging Ede
Per adres: Dirk Bannink
Proosdijerveldweg 247
Telefoon 21414.

EDESE POST 8/10/81

EDESE POST 22/10/81 Desinformatie

Desinformatie, voor wie dit begrip niet kent: het is een vorm van berichtgeving die onder Hitler tot bloei kwam, achter het Yzeren Gordijn beleid is, en die door Orwell in zijn boek 1984 belachelijk is gemaakt. Bij het lezen van het ingezonden stuk van Dirk Bannink in de Edese Post van 8 oktober schoot me onmiddellijk het volgende voorbeeld te binnen. Een publicatie in een Berlijnse krant uit 1939. Een jongen had zich in de diep-reintuut dicht bij een leeuwenkooi gewaagd en werd door een leeuweweklaauw gewond. Kop boven persbericht: Brutale jodenvlert vlak vreedzame leeuw aan.

Twee opeenvolgende ministers van binnenlandse zaken maken via alle media bekend dat een demonstratie bij een kerncentrale een democratisch recht is, maar dat een blokkade niet wordt getoeliefd. Maar er is een mij voorbied niet bekend Landelijk Overleg, blijkbaar een veelvoudig beeld van al wat wijs en waar is, om met Greshoff te spreken, dat de bouw van een anti-atoomdorp op de Waaldijk een rechtvaardige aktievorm vindt. Dat die dijk de toegang tot de centrale is vermeldt Dirk Bannink niet. Men brengt bouwmaterialen mee om een barricade-dorp te bouwen. Vreedzaam natuurlijk.

De politie met platte pet maakt het gezelschap er op attent dat die bouw-erij niet mag, en wordt uitgelachen. Een progressieve radio-omroep heeft me jarenlang onderrichtet dat de politie mijn beste kameraad is. Wat zou het leuk zijn als ze dat lied weer regelmatig lieten zingen. De waarnemend-burgemeester roept meer beste kameraden op, ditmaal de mobiele eenheid.

Onze progressieve minister die in een wat moeilijke positie is gebracht door de voorzitter van zijn partij probeert een Pilatus-rol, maar past er wel voor op het beleid van de waarnemend burgemeester af te keuren. Natuurlijk worden er naar die mobiele kameraden stenen gegooid. Het TV-journaal moet toch wat te tonen hebben en waarvoor zijn immers straatstenen en mobiele eenheden? Ja, juist.

Die stengooiers worden „ingekapseld“. Nog juist, en dat is waarop ik het geheel volgde, vurig had gehoopt. Maar er rijst terstond een vraag: Waarom werden die inkapselaars niet reeds actief toen de straat werd opgebroken?

Inmiddels hadden zich velen arm in arm op de dijk neergezet, vreedzaam zittend en vreedzaam zingend. Natuurlijk is dat geen blokkade. En nu beginnen die stoute kameraden met traangas te werken. Het bericht dat dit zou gebeuren werd niet gehoord, schrijft Dirk Bannink. Maar televisie-beelden toonden dat de zangers van vlakbij moesten worden weggeblazen met traangas. Behalve slechthorenden waren er blijkbaar ook veel slechtzienden onder de vreedzame demonstranten.

Men vluchtte de weilanden in, door prikkeldraadversperringen om landerijen werden omvergerend of doorgesneden. Het vervelende voor Dirk Bannink is nu, dat de televisiebeelden overduidelijk toonden dat de weg waarlangs de demonstranten kwamen zorgvuldig werden vrijgehouden door de gasgasten. Waarom gingen ze niet langs die weg weg? Vernieling van omheiningen kwam op grote schaal voor. Stukgerend, inclusief de omheiningen: Waarmee werd dat draad doorgesneden? Met meegebragen nagelschaartjes? Of hadden vreedzame demonstranten zich al op een oorlogvoering voorbereid en wat meer bruikbaar vernielingsgereedschap meegebracht? Desinformatie.

En nu, na de traangas-charge volgens Dirk Bannink, nadat iedereen gevlucht is, gaat men barricades opwerpen om de vluchtenden te beschermen. Straatstenen én keien van de kribben in de Waal. Zie bovengestand persbericht uit Nazi-Duitsland.

Het tentenkamp en de plaatselijke burgerij. We hebben in Nederland kampeerverordeningen en verder bestaat er een recht ongewenste personen de toegang tot eigen terrein te ontzeggen. Zeker als die schade aarichten. Afgezien van weilanden werd ook een bienveld vernield. Een demonstrant vertelde dat die bienveld best rooibaar waren. Maar het loof was onbruikbaar en dat wordt gewoonlijk ingekuild voor veevoer. Hoe dan ook, de grondbezitters wendden zich tot de waarnemend-burgemeester die met politiehulp geen haast maakte, een zeer progressief gebaar. De zender van de volstrekt onbeduidende Nederlandse Volksunie riep op tot verzet, schrijft Dirk Bannink. Ik wist niet dat die club ook al een zender had. Maar vervelend voor Bannink en de zijnen is dat oud-minister Vredeling zowel voor de radio als te-

levisie verklaarde dat ook een aantal van zijn PvdA partijgenoten hun bakjes hadden benut voor een vreedzame legende demonstratie. Van een poging tot lynchen door Bannink vermeld had ik nog niet eerder gehoord. Maar wel vernam ik dat de getroffen boeren zich een oud gezegde herinnerden, nl. dat stront het boerenwapen is. En van plan waren een vreedzame demonstratie met gierspuiter op hun eigen terrein uit te voeren. Op dit bericht werden de tenten gepakt en de rust was weergekeerd. De waarnemend-burgemeester wenste zijn onderhorigen terecht geluk.

De demonstratie te Arnhem was indrukwekkend en werkelijk vreedzaam. Is het u, lezers ook opgevallen, dat de rapportage per TV hierover zo kort was? Een insider in TV-kringen vertelde me dat de Nieuwsdienst wekelijks zo'n 20 verzoeken kreeg om bij demonstraties aanwezig te zijn. Hij vertelde er bij, dat als de TV-ploeg zei niet te zullen komen, de demonstratie ook niet doorging.

Het is vaak wel grappig om een onderwerp van de omgekeerde kant te bekijken. Dirk Bannink woont ergens. Er wordt nu een vreedzame demonstratie georganiseerd die zo nauwkeurig mogelijk met zijn beschrijving overeenstemt. Een vreedzame demonstratie omgeeft zich met een week lang zo, dat hij zijn wettige recht uit of in kan. De politie erop wacht, komt, maar kan niets aanpakken. De mobiele eenheid wordt niet ingezet. De vreedzame demonstranten breken met toevallig meegebragen gereedschap een deel van de wand af om zich te schermen met het gewin. Er wordt met traangas gewerkt en de demonstranten druppen af. De vreedzame Dirk Bannink politiekamp hebben ingereepen of niet?

Tenslotte: heeft de Anti-kernenergie Beweging geen mensen die in staat zijn een artikelje te schrijven dat minder aan wijzen Gorbabis herinnert? Is er iemand die na het stukje van Dirk Bannink nog geloofd dat het Landelijk Overleg, slaafs gevolgd door Dirk Bannink (en de zijnen) niet drommels goed wist dat er gewelddadigheden zouden plaatsvinden als gevolg van hun plannetjes tot bloei te brengen?

Wie zijn billen brandt moet de blaas laten zitten. En voor het mededelen van volstrekt vreedzame demonstranten tegen kernenergie door Bannink en wat het daarmee eens is, vinden lezers zelf wat betuttelingen.
D. Hille Ris Lambers, Edeseweg 139, 6721 JT Bennekom.

HOOFDSTUK 2 wat willen wij?

In dit hoofdstuk komen meningen naar voren, die ingaan op de vraag wat we willen. Er is geen strikte scheiding aan te brengen tussen de verschillende stukken in dit hoofdstuk en het vorige. In dit hoofdstuk ligt het accent op de vragen hoe we ons verzet moeten rechtvaardigen en welke eisen we zelf stellen. Vaak stellen we de eis: democratisering van de energievoorziening, wat willen we daar eigenlijk mee? Helaas ontbreekt hier de discussie over basisdemocratie binnen de beweging. Dit is het gevolg van de keus die op het landelijk overleg gemaakt is voor de discussie op het tentenkamp.

Sible en Manus stellen dat we in onze vormen van verzet een duidelijk perspectief moeten bieden, aangezien het de tegenkrachten er alles aangelegen is om ons dit perspectief te ontnemen. De basisgroep Amersfoort pleit voor een geweld loze verzetsvorm, enerzijds voor het verkrijgen van een brede steun van de bevolking, anderzijds om te bouwen aan een andere (geweldloze en rechtvaardige) samenleving. Martin schrijft over gevoelens, die je hebt, en overwegingen, die je maakt, alvorens je tot een bepaalde vorm van verzet overgaat. Strohalp legt uit hoe de huidige elektriciteitsstructuur in elkaar zit en hoe de giroblauwaktie een mogelijkheid is om meer zeggenschap te krijgen over wat voor stroom wij willen ontvangen. Tenslotte werkt Herman Vxhagen uit hoe plaatselijke energie-aktie een weg is om de energievoorziening te democratiseren, en legt hij uit wat hij onder democratisering verstaat.

Recht op Verzet

Het volgende artikel verscheen in *Onderstroom* nr 38 onder de kop "Dodewaard: en de strategie van recht(s) op verzet" en is geschreven door Manus van Brakel en Sible Söhne. Het eerste deel van het artikel is een uitvoerig verslag van de gebeurtenissen bij de laatste Dodewaard-aktie, wat we weggelaten hebben.

Toen we dinsdagavond hoorden dat op het landelijk overleg besloten was om het tentenkamp op te breken, konden we het eerst niet geloven. Hoe was zoiets mogelijk? Iemand van onze basisgroep was erbij geweest: "We waren over blokkeren aan het praten. Ineens brengt iemand van de basisgroep Dodewaard een zeer geëmotioneerde inwoner van Wely naar binnen, die ons uitlegt dat de mensen uit Wely tegen dat rotding zijn, maar ook geen oorlog meer willen. Of we alsjeblieft weg wilden gaan. Zij kunnen er niet meer tegen. Toen ging de hele vergadering om. Wat moet je als *omwonenden* je geen rugdekking meer geven tegen knokploegen? Het is idioot om op te houden, maar het is nog idioter om door te gaan. Ik weet het ook niet meer. Ergens klopt het niet." Om een uur of zes vertrok ik. (Achteraf kun je jezelf wel voor je hoofd slaan).

Thuis wist ik niet of ik blij moest zijn of niet. Je gaat ontzettend twijfelen. Hadden we niet ons gelijk terug moeten trekken, toen de ME ons de oorlog verklaarde? Je weet dat dat een goede vraag is. Maar tegelijkertijd is die vraag onzinnig. Want je kunt je namelijk niet meer afvragen of je een chaos wilt als die al is uitgebroken. *De chaos zelf maakt het onmogelijk je er gezamenlijk over te bezinnen.* Je kunt alleen nog maar intuïtief handelen. Je wilt je er niet bij neer leggen. Je wilt je vastberadenheid tonen. Maar in feite straalt je alleen maar machteloosheid uit en voor de buitenwereld komt het als volstrekt zinloos over wat je doet. In ieder geval is een ding duidelijk geworden: *Goldberg, Feylbrief, Geertsema en Wiegel, wel een chaos gewild hebben.* (...) Wij zijn ervan overtuigd dat de overheid ook anders had kunnen optreden. Binnen de overheid zijn ook bestuurders die ons protest serieus nemen. In navolging van Dodewaard vorig jaar en Almelo dit jaar was een heel ander verloop van de aktie mogelijk geweest. Voor de derde keer had de overheid zo kunnen optreden dat het protest werd toegestaan, terwijl de centrale rustig door kon draaien. (Ze wisten immers ook dat onze blokkade toch niet effectief was)

Hadden wij dat als "Dodewaard gaat dicht" gewild? We denken van niet. Een hoop mensen baalden nog van vorig jaar en van het kat en muis spelletje in Almelo. Als je de hele voorbereiding van de aktie ziet hadden de meesten van ons deze keer geen zin in redelijkheid, in weer dezelfde argumenten, in weer dezelfde machteloosheid. Natuurlijk was inhoudelijk verbreding en verdieping van de kernenergieproblematiek ook iets wat we met deze aktie hebben proberen te bereiken. We hebben in 100.000-voud een informatiekrant verspreid, we hebben temadagen georganiseerd. Maar voor de meesten was dit een ondergeschikt doel. Dit keer wilden we op de eerste plaats onze vastberadenheid tonen en er ook niet zo moeilijk over doen dat de een dit anders invult dan de ander. We hebben dit keer op geen enkele manier moeite gedaan een konfrontatie te vermijden door zoals vorig jaar meer duidelijkheid over het verloop van de aktie te verschaffen. We vonden het wel prima dat de barrikades als provocerend werden beschouwd. *We wilden een konfrontatie.* We waren er zelfs zo op gebrand dat we totaal niet hebben nagedacht over de gevolgen hiervan.

Goldberg en consorten deden dat wel en hebben er handig gebruik van gemaakt dat wij daarover niet nadachten. Het voorspel was al gegeven door Geertsema - bankovervallen -, van Wijk - intimidatie van werknemers - en Goldberg zelf - oudere mensen ga niet naar Dodewaard-. In Dodewaard zelf konden ze de kroon op hun werk zetten. Ze zijn er dit keer in geslaagd een chaos te kresen en daarmee de aktie kapot te maken: de aktie heeft noch de sluiting van Dodewaard dichterbij gebracht noch tot een verdere verbreding van onze ideeën geleid. Dat merk je als je voorlichting geeft: de afstand tussen ons en de bevolking wordt groter. Het verloop van de aktie dwingt ons om na te denken over de vraag waarom rechts er een chaos van heeft gemaakt en wat de oorzaken ervan zijn dat ze dat gelukt is. Het is te simpel om dat toe te schrijven aan de barrikades die wij hebben gebouwd en aan het feit dat wij de rechtsstaat te buiten gaan. Dat is voor hun niet meer dan een goede aanleiding geweest, een

stok om de hond te slaan.

De rechtse krachten in Nederland hebben namelijk donders goed in de gaten dat onze beweging perspektief heeft. We knokken tegen een levensgevaarlijke manier van energie opwekken die zij ontwikkeld hebben. En we stellen daartegenover dat mensen het recht hebben zelf over hun eigen leefomgeving te beschikken. Het is nogal logies en volkomen terecht dat dit ontzettend veel mensen aanspreekt. Rechts wil verhinderen dat het verzet van de AKB overslaat naar de hele bevolking. Als ons dat lukt, als we in staat zijn met al die mensen die macht op te bouwen kunnen ze het wel vergeten met kernenergie en wat ze ons nog meer op willen dringen. *Een dergelijke ontwikkeling kunnen ze alleen verhinderen door de akb niet meer synoniem te stellen met haar perspektief, maar met chaos.* Zowel verbreding wordt hierdoor onmogelijk als verdieping, waarmee de machtsbasis van onze beweging vervalt.

Woningnood

Bij de grote kraakakties in Amsterdam zie je hoe succesvol de rechtse strategie kan werken. Ook krakers voeren een strijd, namelijk tegen woningnood en speculatie, die iedereen aangaat. Ze kan daardoor tot een massabeweging uitgroeien, maar wat je ziet is het tegendeel: bij iedere ontruiming slagvelden. Een sfeer van oorlog, angst en geweld is over de krakers heen gekomen. Natuurlijk blijft kraken terecht, maar waarom zou je op deze manier nog meedoen. In de praktijk betekent verzet tegen een ontruiming toch chaos en geweld i.p.v. strijd tegen de woningnood. En daarmee verliest de kraakbeweging haar aantrekkingskracht. Ze hoeft er voorlopig niet over te denken dat er een vonk overslaat naar de bevolking.

Manifestaties

In feite was er in Kalkar net zo'n beleid. Daar ging het er niet eens om, om verzet te breken, maar om een anti-atoomdorp, een muziekfestival en een informatiecentrum op zelfgepachte grond te verhinderen. En niet zomaar, maar met bruut geweld. Waarom is duidelijk: ze hadden geleerd van Gorleben. Daar was vanaf 1976 een groeiende vriendschap ontstaan tussen de AKB en de plaatselijke bevolking door dit soort manifestaties. Een vriendschap die zo sterk werd, dat het onderscheid tussen AKB en bevolking wegviel. De hele bevolking ging zich tegen de atoomstaat verzetten. Of zoals Albrecht de CDU-minister van Nieder-Sachsen en het vriendje van Strauss het zei: "de opwerkingsfabriek is politiek niet meer haalbaar".

In wezen is de situatie rond de proefboringen in Groningen en Drente hetzelfde. De regering weet dat het hek van de dam is als ze daar iets gaan doen. Dan gaat de hele bevolking zich verzetten. En daar zijn ze veel te bang voor. Het recht op verzet staat daar niet eens meer ter discussie, maar is allang algemeen geaksepteerd.

Dodewaard 1

In de eerste Dodewaardactie wilden we ook een konfrontatie. Maar onze ideeën over recht op verzet stonden veel minder op zichzelf. Het voorstel van de Gelderse stroomgroepen tot een bezetting (!) - Pinksteren, 1980, Valburg - was gekoppeld aan twee voorwaarden: ten eerste moest er een brede ondersteuning zijn van de eisen en het protest van de AKB en ten tweede mochten er zo min mogelijk gronden zijn waarop de overheid en media redenen en kans van slagen zouden hebben om de AKB te kriminaliseren. Om dit te bereiken werd gekozen voor openbaarheid. Alleen zo was een massale politieke discussie mogelijk over onze motieven, alleen zo konden we zien of de actie brede ondersteuning genoot, scherper gesteld, of we het democraties recht hadden ons zo te verzetten.

Deze discussie heeft ook zijn weerslag gehad op het verloop van de actie: vanwege de maatschappelijke verhoudingen die ook in de beweging zelf naar voren kwamen - kwamen we terecht bij een geweldloze zitblokkade. Niet zo'n sensationele actie, maar maatschappelijk gezien zeer effectief. Vóór de eerste Dodewaard gaat dicht blokkade ging de discussie in Ne-

derland over drie nieuwe kerncentrales (dat was de inzet van de BMD). Door de actie hebben we de discussie verlegd en zelfs meer dan dat. Het gaat nu om de sluiting van Dodewaard en bovendien is het een zaak van veel meer mensen geworden. We hebben de sluiting van Dodewaard daadwerkelijk dichterbij gebracht, en wat nog belangrijker is, we hebben laten zien, dat direkt, maatschappelijk verzet zin heeft.

Perspektief

In de afgelopen actie zijn we daarentegen veel te veel gefixeerd geweest op de effectiviteit van de blokkade. Daarmee kwam het aksent van de actie bijna alleen op de blokkade te liggen in plaats van op je perspektief en de maatschappelijke verhoudingen waarbinnen je actie voert. Wat er dan gebeurt is dat je verzet los komt te staan, geïsoleerd wordt van wat je wilt. Dat is zinloos en

VERZET EN SABOTAGE

Dit is een samenvatting van het stuk 'verzet en sabotage' van Martin in Bluf, 9-4-'82. Het stuk is tevens verschenen in het boek 'geen atoomafval in zee', dat onlangs is uitgekomen.

"Van protest naar verzet", oorspronkelijk de titel van het verslag van de terreinbezetting in Seabrook, werd het motto van Dodewaard '80. Gebleken was, dat de overheid naar zoveel jaren protest nog steeds niet van plan was definitief een streep te zetten door het kernenergieprogramma. "Dan sluiten we de centrale zelf!", was het antwoord. Het idee achter de actie was (oorspronkelijk) niet meer het beïnvloeden van besluitvorming, de signaalfunctie, (van protest) maar was het afdwingen van de sluiting van de centrale (...naar verzet). We nemen "het recht in eigen hand". Dat is het principe waar ik aan denk bij dat begrip "verzet" of "direkte actie". Protest en verzet lijken nogal onverzoenlijke grootheden, maar in de praktijk zijn ze nauwelijks te onderscheiden, behalve aan de hand van de instelling waarmee een actie bedacht en uitgevoerd wordt. Daar gaat het me hier dan ook vooral om. Ik ben ervan overtuigd dat ieder mens voor zichzelf wel grenzen heeft, die er voor zorgen dat, als die overschreden

zelfs gevaarlijk. Verzet zonder perspektief uit te dragen versterkt alleen de bestaande machtsverhoudingen. Wat we nu op de eerste plaats moeten doen is, voor zover mogelijk, ervoor te zorgen dat mensen - achteraf - zien dat rechts verantwoordelijk is voor de chaos, sterker nog: dat ze bewust op een chaos hebben aangestuurd. Daarnaast, en dat is uiteindelijk belangrijker, zullen we onze macht moeten vergroten, ons basisdemocratisch perspektief verder moeten en daar ons verzet bij laten aansluiten.

Het gaat om de vraag hoe het anders kan, economisch en politiek. Als we daar niet over nadenken doen anderen het voor ons.

*Manus van Brakel
Sible Schöne*

alleen om die momenten waarop ik me heel persoonlijk voel aangevallen. Het gaat er bij kernenergie wat mij betreft niet alleen om dat ik mij persoonlijk bedreigd voel door het stralingsgevaar, maar ook om het feit dat al het leven vernietigd dreigt te worden door al die rotzooi die geproduceerd wordt. Het klinkt heel eng als het geformuleerd wordt, zoals in de verklaring van het pinksterkamp 1980 stond: "Wij nemen de bevolking tegen het kernenergie programma in bescherming in bescherming", maar er zit voor mij wel een kern van waarheid in. Nog ingewikkelder wordt het als ik actie voer tegen zaken waar ik zelf min of meer buiten sta: dan is het uit een gevoel van verbondenheid met mensen aan wie het onmogelijk wordt gemaakt om op hun manier te leven of om überhaupt te leven. Dat gevoel van verbondenheid is soms zo sterk, dat je bijna de woorden "morele plicht" of "verantwoordelijkheid" zou kunnen gebruiken. Niet verantwoordelijk in die zin dat ik me medeverantwoordelijk voel voor de rottigheden die uitgehaald worden door de Nederlandse staat, maar meer in de zin van het besef dat ik moet doen wat ik kan doen om mensen die gedupeerd worden te helpen. Ik stel me zo voor dat zo'n gevoel ook achter de Heidelberg-aanslag (mei '72) van de RAF zat. (Heidelberg was het militaire centrum van waaruit de bombardementen op Vietnam gekoördineerd werden.) Ook in de strijd tegen kernenergie zijn vrij ver gaande sabotagedaden gepleegd: aanslagen bij de centrales in Fessenheim en Brennilis, het opblazen van een hoogspanningsmast bij de kerncentrale Esenham in W-Duitsland. De pacifist en ecooloog die op 18 jan. '82 een aanslag pleegde op de snelle kweekreactor Super Phenix, bij Malville, gaf als motivatie: "Deze actie zal heel veel vertraging in de bouw van de kerncentrale veroorzaken en dat was onze bedoeling. We deden niet iets spektakulairs puur en alleen omdat het iets opzienbarends zou zijn. Maar we deden het om de bouw van dit monsterlijke project te vertragen, om mensen aan het denken te zetten, en de discussie over kern-energie nieuwe impulsen te geven." Ik was blij te merken dat vanuit de Franse AKB helemaal geen afkeurende geluiden kwamen. Of je een sabotage-actie wel of niet goedkeurt, hangt volgens mij af van een afweging van drie factoren: 1. Hoe zwaar schat je het probleem in waar je verandering in wilt zien, hoe groot is de bedreiging voor jezelf en voor anderen met wie je je sterk verbonden voelt. 2. In hoeverre denk je dat het effect van een bepaalde actie je doel werkelijk dichterbij

brengt. 3. Wat zijn de consequenties van je actie voor jezelf en voor anderen. "Het doel heiligt de middelen" klinkt terecht afschuwelijk, maar is aan de andere kant een veel te makkelijke kreet om hardere sabotage-acties te veroordelen, want ik merk bij mezelf dat bij zo'n afweging het doel de middelen wel degelijk met zich me trekt. De publieke opinie is wel belangrijk, maar ondergeschikt aan mijn overtuiging. Een actie hoeft volgens mij niet door de meerderheid van de bevolking gedragen te worden, ten eerste omdat soms niet duidelijk is over welke bevolking het gaat (over de Duitse of over de Vietnamese?), en ten tweede omdat het "gesunde Volksempfinden" naar mijn oordeel niet zo rechtvaardig is (moeten alle homofielen in Iran de doodstraf krijgen omdat 95% van de bevolking dat wil?).

Naast de heel concrete gevolgen die een vorm van verzet kan hebben, speelt er voor mij bij directe actie ook nog iets anders mee, een soort "propaganda van de daad". Bij elke directe actie gaat het ook om een besef dat structurele veranderingen nooit van boven zullen komen, maar dat we die zelf zullen moeten bewerkstelligen. Kernenergie bijv. is niet slechts een uitwas van deze maatschappij, waarvoor een beleidsverandering nodig is. Het is een onlosmakelijk onderdeel van ons maatschappelijk systeem, gebaseerd op hiërarchie, centralisatie, controle, economische groei en onderdrukking. Een goed uitgangspunt voor het voeren van directe actie blijft voor mij "doen wat ik kan doen", op grond van telkens weer een afweging van vooral de drie genoemde factoren: bedreiging, effect en consequentie. Iedereen moet daarin een eigen keuze maken, maar het minste wat we kunnen doen elkaar proberen te blijven steunen in die verschillende keuzes.

Martin

VERZET ALS UITDAGING

(geweldloos verzet als bouwsteen voor de nieuwe samenleving)

Als het gaat om onze strategie als actievoerders om onze doelen te bereiken, dan wordt er meestal gedacht aan twee richtingen die ver uit elkaar liggen: de ene is die van veel actiegroepen die binnen de bestaande orde werken en de andere is die van de basisgroepen, die zelf het lot in eigen handen nemen en daarbij bewust wetten overtreden. De eerste groep probeert zoveel mogelijk mensen te bereiken, maar raakt keer op keer gefrustreerd omdat er weinig lijkt te veranderen. De tweede groep probeert met eigen handen de beoogde veranderingen door te voeren, maar stuit daarbij op veel verzet van de overheid en grote groepen van de samenleving. Deze tweedeling is nogal strak en kunstmatig, maar in de praktijk zijn deze

in overeenstemming te laten zijn met onze doelen en door geen acties te doen waardoor gewone mensen zich bedreigd en onveilig gaan voelen. Het verkrijgen van brede steun lijkt heel logies en simpel, maar voor onze strategie als anti-kernenergiebeweging heeft dat grote consequenties. Het betekent niet alleen dat we een lange adem moeten hebben, maar ook dat we moeten leren denken in lange termijnen en dat we een strategie op moeten bouwen die gericht is op het verkrijgen van steun van grote groepen van de bevolking. En daarmee bedoel ik *niet* het bewandelen van de parlementaire weg, maar *wel* dat je directe acties (zoals blokkades) combineert met het verkrijgen van die steun.

Daarvoor is nodig dat we telkens weer

richtingen duidelijk herkenbaar. In geweldloos verzet wordt de *kracht* van beide vormen van actievoeren gebruikt. De kracht van de eerste manier van actievoeren is dat je er veel mensen mee kunt bereiken. De kracht van de tweede manier is dat je verder kunt komen door doelbewust wetten te overtreden en niet af te wachten tot de "hexen" eindelijk de centrales zullen sluiten, geen afval meer in zee dumpen, enz.

Werkelijk langdurige veranderingen in de samenleving kunnen alleen bereikt worden als je grote groepen van de bevolking achter je hebt staan. Die steun kun je bereiken als de mensen inzien dat het om een rechtvaardige zaak gaat; dat is de meer verstandelijke kant ervan. Even belangrijk is het dat de mensen ook gevoelsmatig achter je staan, door zelf geen geweld te gebruiken, door onze middelen

duidelijk proberen te maken waarom we actie voeren. (niet alleen op basis van argumenten, maar ook door duidelijk te maken waar we bang voor zijn en wat onze hoop is), dat we in acties aangeven welwetten we overtreden en waarom (wat tegelijkertijd inhoudt dat we andere wetten even bewust *niet* overtreden, bijvoorbeeld het blokkeren van vrachtwagens met radio-actief afval en het zo weinig mogelijk hinderen van ander verkeer), dat we in onze manier van actievoeren een toekomstperspektief geven (door bijvoorbeeld bij blokkades zelf windmolens te bouwen en geen rommel achter te laten geef je aan dat je niet alleen *tegen* kerncentrales bent maar ook en vooral *voor* een andere samenleving) en dat de actie open is voor iedereen om er aan mee te doen (dat kan o.a. door in een actie onze aandacht vooral te richten op de zaak waar we voor staan en niet op de ME en door de actie

zo op te zetten dat ook oudere mensen er aan mee kunnen doen). In akties zou het niet moeten gaan om de tegenstelling tussen anti-kernenergiebeweging en atoomlobby of ME (de "goeien" en de "slechten" of, voor wie anders kijkt de "slechten" en de "goeien"). Het gaat om het aangaan van de konfrontatie met als inzet: rechtvaardigheid en waarheid.

Die inzet wordt voor anderen duidelijk door de energie die we in akties steken, de offers die we brengen, ons uithoudingsvermogen als de omstandigheden niet meezitten, onze kwetsbaarheid door het inzetten van ons eigen lichaam en het nemen van de risico's die dat met zich meebrengt, en het bedenken van steeds nieuwe en creatieve aktievormen. Dit is precies het punt waarop direkte akties van ons en de mening van de bevolking bij elkaar kunnen komen en waar nu vaak een kloof ontstaat. Een kloof omdat de meeste mensen wel vinden dat de kerncentrales gesloten moeten worden,

maar die zich niet kunnen herkennen in de akties die we voeren omdat ze zijn verworden tot een eng spel tussen aktievoerders en ME waarbij het alleen nog maar gaat om de vraag wie er geweld gebruikt.

Wij (basisgroep Amersfoort) vinden het belangrijk om wegen te zoeken waar veel mensen zich op een positieve manier in kunnen herkennen en die aansluit op het gevoel van veel mensen dat de samenleving verandert moet worden en dat we af moeten van atoomenergie en atoomwapens. Wij willen niet alleen bezig zijn met het afbreken van dingen die verkeerd en onrechtvaardig zijn, maar tegelijkertijd bezig zijn met het opbouwen van een rechtvaardige samenleving. Wij vinden het van groot belang dat onze daden van verzet bouwstenen zijn voor die nieuwe samenleving.

Rob van Plateringen
Basisgroep Amersfoort

ONDERSTROOM
diskussieblad van en voor de
Anti-Kernenergiebeweging

AFVAL

maandlijks blad
van en voor de basisgroepen
tegen kernenergie

ABONNEMENT

Voor abon. een briefje naar:
Postbus 1334
6501 BH Nijmegen
Maak dan ook #25,- over op
gironr. 2276610
t.n.v. Onderstroom,
Willemsweg 77,
6531 DD Nijmegen.

Vijftien piek voor 8 nummers,
steunabonnement twintig piek.
Giro 4296242, t.n.v. Stichting
Afval, Postbus 1053
1000 BB Amsterdam

Redactie AFVAL
Postbus 1053
1000 BB Amsterdam
020-851609 (Hans)

demokratisering & aktie

INLEIDING.

wat kun je als plaatselijke aktiegroep ergens in Nederland aan, met de eis om demokratisering van de energievoorziening? Op het eerste gezicht niets, want Utopia is onbereikbaar en zeggenschap van de bevolking over de energievoorziening ook. Het heeft geen zin om daarvoor met je hoofd in de wolken te dromen, als tegelijk je voeten in de aktiemodder staan. Het enige effect kan zijn, dat je merkt hoe halverwege hoef en voeten je hart op hol slaat, omdat de kloof tussen Utopia en dagelijkse praktijk onoverbrugbaar lijkt. Dus kan de demokratiseringseis van de aktie-agenda worden verwijderd? Wij vinden van niet, omdat we wel degelijk mogelijkheden zien om met die eis aan de slag te gaan. De mogelijkheden die wij zien, veronderstellen echter wel een heel andere manier van kijken naar demokratisering. Niet Utopia maar de dagelijkse realiteit moet het startpunt vormen om met de demokratiseringseis aan de slag te gaan. Hieronder de contouren van deze benadering.

DE DEMOKRATISERINGSEIS.

De eis om demokratisering van de energievoorziening is niet in een vakuum ontstaan. Ze vindt haar voedingsbodem in ervaringen, die mensen hebben opgedaan in de energiebeweging.

De demokratiseringseis problematiseert de bestaande machtsverhoudingen en de besluitvormingsprocedures, die daaruit voortvloeien. Ze maakt deze tot inzet van strijd. Aan het stellen van deze eis ligt een ontwikkeling ten grondslag van 'leren doen'. Want door akties te voeren tegen kernenergie en voor een mens- en milieuvriendelijke energievoorziening, is de energiebeweging als het ware vanzelf tegen de machtsverhoudingen opgelopen, die in de eis worden geïmpliciteerd. Deze machtsverhoudingen bleken het ondemokratiese gehalte van de besluitvorming inzake energievoorziening te bepalen. Dit bleek op haar beurt een obstakel in de strijd voor een andere energievoorziening. Dit is nog steeds het geval.

De demokratiseringseis veroordeelt deze situatie, waarin de macht van de energielobby heerst over de onmacht van de bevolking om haar eigen levensomstandigheden te (kunnen) bepalen. Beha:ve een veroordeling van deze situatie, betekent de demokratiseringseis tevens het naar voren schuiven van een 'radikaal' alternatief: en wel zeggenschap voor de bevolking.

In dit alternatief komt tot uitdrukking dat de energiebeweging niet louter defensief wil reageren. Ze wil in de aanval gaan om de noodzakelijke veranderingen te bewerkstelligen voor een mens- en milieuvriendelijke energievoorziening. In die zin is de demokratiseringseis een verwerking van aktie-ervaringen, die de energiestrijd interiteert en in een bepaald politiek perspectief plaatst. De afgelopen jaren is gebleken hoe moeilijk dit is. Het bleek moeilijk om de stap te maken van het alleen stellen van de eis, naar het voeren van akties vanuit die eis. Daardoor eisen we wel telkens in pamfletten en folders demokratisering, maar dit blijft tamelijk inhoudsloos.

Het ontbreekt ons aan een handelingsperspektief, waardoor onze eis politiek niet effectief wordt en geen richting kan geven aan onze strijd.

De belangrijkste reden hiervoor is dat demokratisering teveel wordt opgevat als een nog niet gerealiseerde toestand (Utopia). Zo blijft demokratisering een abstract ideaal, los van onze dagelijkse ervaringen.

We zullen demokratisering moeten gaan zien als een proces dat hier en nu in gang gezet kan worden.

EEN 'NIEUWE' DEMOKRATISERINGSVISIE.

Het onderkennen van de noodzaak om het machtsvraagstuk te betrekken in de energiestrijd, is geen vanzelfsprekende ontwikkeling. Het veronderstelt een bepaalde manier van kijken. Lang niet iedere aktivist(e) ervaart dan ook de energievoorziening in teren van machtsverhoudingen. Mensen kunnen hun aktie-ervaringen dan ook anders verwerken. Er zijn mensen die zich uit machteloosheid terugtrekken uit het strijdgewoel, anderen richten zich op de ontwikkeling van alternatieve energiebronnen in eigen beheer (MEMObedrijfsjes), weer anderen gaan over tot sabotage-akties, studie, voorlichting, enzovoort. Enigszins wrang kun je zelfs stellen, dat er mensen zijn die hun aktie-ervaringen 'verwerken' door zelfdoding. De vraag welke manier om aktie-ervaringen te verwerken het meeste recht van bestaan heeft, is hierbij tamelijk onzinnig. Het is nu eenmaal een feit, dat mensen ervaringen verschillend verwerken. In slotte leven mensen onder verschillende omstan-

digheden en de ervaringen dei mensen vanuit die omstandigheden opdoen, resp. de konklusies die ze daaraan verbinden, verschillen dienovereenkomstig.

Een voorbeeld om dit te verduidelijken; Een huisvrouw, die zich door kernenergie in haar bestaan bedreigd voelt en in de avonden in de streng gereformeerde platelandsgemeente aktief is, zal een ander soort beeldvorming hebben, andere ervaringen opdoen en deze ook anders verwerken dan iemand die min of meer professioneel met de energiestrijd (beroepsactivisten) bezig is. Eerstgenoemde zal in de regel minder snel stuiten op zoiets als de 'macht van de energielobby' dan laatstgenoemde. Dit temeer omdat de macht van de energielobby moeilijk als zodanig te herkennen en lokaliseren is. Het is m.a.w. een tamelijk ongrijpbare term, die bovendien in het geval van de huisvrouw niet direkt valt te verbinden met haar dagelijkse ervaringen. Deze zullen immers vooral problemen omvatten als; hoe bereik ik andere mensen, hoe boksen we op tegen het wantrouwen van de bevolking, of het vertrouwen dat de mensen stellen in de dominee en de pastoor en lokale CDAPolitici.

Toch hebben dergelijke problemen wel degelijk iets te maken met demokratisering. Het verkrijgen van zeggenschap zal nl. noodzakelijkerwijs al tijd moeten worden voorafgegaan door of gekombineerd met activiteiten als het bereiken van mensen, het winnen van vertrouwen, etc. Hoe wel mensen in de energiebeweging verschillende ervaringen opdoen en deze ook anders verwerken, kan veel ervan worden gerangschikt onder de term 'demokratisering', dit is immers niets anders dan een kollektief leerproces.

Voor dit leerproces vormen ervaringen die mensen opdoen in akties het uitgangspunt. De demokratiseringsgedachte brengt die verschillende ervaringen op een algemene noemer, door ze te beoordelen vanuit de mate waarin wordt bijgedragen aan het doel van de demokratiseringseis. Dit doel is: een situatie, waarin mensen meepraten en meebeslissen bij en over wat er met de energievoorziening gebeurt. Dit kollektief leerproces zal van plaats tot plaats en van groep tot groep langs andere lijnen verlopen. Maar gemeenschappelijk is wel, dat die ervaringen beoordeeld worden vanuit éénzelfde denkkader. Dit betekent dat 'demokratisering' op de eerste plaats een manier van kijken naaar je eigen aktie-ervaringen is. Het is een manier van kijken door afstand te nemen van onmiddellijke ervaringen en te bezien

in hoeverre akties wel of niet effectief zijn, wel of niet bijdragen aan meer demokratiseringseis energievoorziening. Demokratisering is - anders gezegd - een combinatie van ervaringen en het toetsen van die ervaringen.

Bijvoorbeeld: je wilt de woningbouwvereniging zover krijgen dat ze in een vooruitzicht energiebesparende maatregelen treft. Je hoopt dit te bewerkstelligen door ze een brief te schrijven, waarin je op deze maatregelen aandringt. Zelfs wanneer de woningbouwvereniging ingaat op je verzoek, dan is dit geen 'aktie' die tot demokratisering bijdraagt.

Een andere weg is, eerst met de bewoners te gaan praten. Je kunt voorrekenen hoe ze bepaalde maatregelen in hun portemonnee merken, een strategie bespreken om de woningbouwvereniging en/of de gemeente te bewerken. Op deze manier sta je veel sterker en ben je wel bezig meer zeggenschap af te dwingen. Je aktie houdt dan ook niet op bij een negatief antwoord van de vereniging.

PLAATSSELIJKE ENERGIE-AKTIE ALS INVALSHOEK.

Waarom zijn plaatselijke energie-akties een belangrijke invalshoek om de demokratiseringseis kracht bij te zetten.

1. Als we de energievoorziening is ongeschouwd nemen, dan kan worden gekonstateerd dat de door ons bekritiseerde macht van de energielobby tot uitdrukking komt door beslissingen, die vooral op landelijk nivo genomen worden. (Min. voor Economische Zaken, adviesorganen, SEP, Shell, parlement, e, d.) Om de machtsverhoudingen te (kunnen) beïnvloeden die tot de huidige onvriendelijke energievoorziening hebben geleid, zal de energiebeweging een verdergaande machtsbasis moeten ontwikkelen. Dit veronderstelt op haar beurt het betrekken van meer mensen bij onze strijd.

Om de hiervoor noodzakelijke verandering van denken bij mensen te bewerkstelligen kan het beste op lokaal nivo gewerkt worden. Bovendien kan gemakkelijker worden aangesloten op de eigen situatie van mensen, omdat die veel overeen zal komen met die van de leden van de plaatselijke aktiegroep. Dit maakt het weer eenvoudiger om mensen aan te spreken op hun belangen en wensen. Anderzijds is het niet zo, dat de

machtsverhoudingen die op landelijk nivo bestaan, niet doorwerken op lokaal. Dat doen ze in elk geval voor w.b. De reaktie van veel mensen op de bestaan de machtsverhoudingen, is vaak in de trant van 'zo hoort het nu een maal' of 'zo is het nu eenmaal'. Hierin klinkt door, dat machteloosheid vaak tot aanpassing leidt. Het doorbreken van dit patroon is via plaatselijke energie-aktie dikwijls beter te bereiken dan via een landelijke aktie.

2. Ten tweede kan via plaatselijke-energie-aktie een alternatief energiebeleid worden afgedwongen, omdat de beslissingen voor w.b. besparingen en zonne- en windenergie wel lokaal genomen kunnen worden. Dit in tegenstelling tot de beslissingstructuren op het gebied van grootschalige energiedragers. Op deze manier kan de macht van de energielobby 'van onderaf' worden afgekalfd. (want hoe meer alternatieve energie, hoe minder gas, van de Gasunie, elektriciteit van de SEP, of olie van Shell).

PLAATSSELIJKE ENERGIE-AKTIE

EN ANTI -

KERNENERGIE STRIJD

De meeste plaatselijke aktiegroepen houden zich niet op de eerste plaats bezig met de plaatselijke, maar met de landelijke energiesituatie. Dit is een gevolg van het feit dat het energievraagstuk tot nog toe vooral werd toegespitst op de kernenergie. Dit geldt ook voor de meeste plaatselijke energiegroepen, die zich overwegend bezig houden met voorlichting geven over kernenergie. Het probleem dat zich hierbij voordoet is tweeledig.

Ten eerste is het uiterst moeilijk om

als plaatselijke groep de besluitvorming over kernenergie en de andere grootschalige energiedragers te beïnvloeden, omdat die besluiten op landelijk nivo worden genomen. Je moet dan een lange, moeizame weg bewandelen.

Ten tweede betekent de gerichtheid op kernenergie van plaatselijke groepen, dat het bereiken van mensen in de eigen woonplaats ook wordt toegespitst op kernenergie. Je mobiliseert mensen om te gaan demonstreren in Borssele, Dodewaard of Amsterdam, je roept ze als het ware op zich druk te maken over iets dat zich buiten hun eigen woongebied en beleavingswereld afspeelt.

Je maakt het jezelf dan moeilijk als aktiegroep, want je spreekt mensen niet aan op hun eigen situatie, op de lokale energiestuatie.

Betekent dit het afschaffen van de

anti-kernenergiestrijd, wanneer zich in de onmiddellijke nabijheid geen bedreigingen voordoen op het gebied van kernenergie?

Geenszins. Wel hebben we het idee, dat je mensen gemakkelijker op een anti-kernenergiestandpunt krijgt door ze de alternatieven in de praktijk te laten zien en/of door ze aan te spreken op hun eigen situatie. Bovendien loop je dan minder kans om op een dood spoor terecht te komen als aktiegroep.

Herman Verhagen.

DE B.M.D. VALKUIL

Waar komt ineens die BMD vandaan?

Openbaarheid en democratische besluitvorming zijn nooit troef geweest voor de Nederlandse energiepolitiek. Voor zover het belanghebbende bedrijfsleven, de Arnhemse instellingen en invloedrijke adviesorganen al voor het grootste deel het energiebeleid bepaalden, zorgde het parlement voor de nodige vergunningen, opwerkingskontrakten, goedkeuringen voor dumping van radio-actief materiaal in zee, uitbreiding van overheidsaandeel in nucleaire projecten in binnen- en buitenland enz., enz..

Dat parlementair Den Haag hierin de laatste jaren nogal gefrustreerd raakte is te danken aan het massale verzet tegen kernenergie, als ook verzet tegen de ondemocratische en oncontroleerbare manier van besluitvorming.

De overheid die tot voor enkele jaren terug haar monopolie op de energiepolitiek bezat, moest met lede ogen aanzien hoe het verzet hiertegen steeds massaler en radikaler werd. Want zonder ooit formele beslissingsbevoegdheid gehad te hebben, was de energiebeweging erin geslaagd van buiten af de energiepolitiek te beïnvloeden, waarbij duidelijk werd dat het niet meer ging om een kleine te isoleren groep demonstranten, waar politiek Den Haag omheen kon.

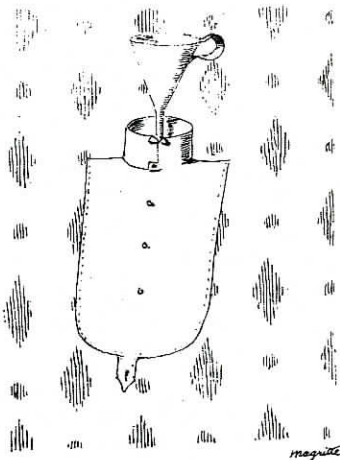
De hierdoor ontstane crisis van de parlementaire democratie op het gebied van de (kern)energievoorziening leidde er dan ook toe dat er gezocht moest worden naar een oplossing om het "energiekonflikt" op te lossen. Er -ou een zodanig beleid gevoerd moeten gaan worden, dat kon steunen op de actieve instemming van de bevolking. Een nieuw beleid. En hiermee werd het idee van de BMD geboren.

Wie organiseert de BMD?

In het voorjaar van 1981 werd de Stuurgroep - die de BMD moet gaan leiden - officieel geïnstalleerd. De opzet zoals van Aardenne - de minister van Economische Zaken in het vorige kabinet - zich die voorstelde, heeft nogal wat wijzigingen ondergaan. Zou er aanvankelijk alleen gepraat mogen worden over ja dan nee uitbreiding van het kernenergiepark, onder druk van de dreigende Dodewaardakctie in '80, zegde van Agt toe dat ook de bestaande twee kerncentrales ter discussie zouden komen te staan. Een jaar later besluit de stuurgroep dat ook de Nederlandse deelname aan de snelle

Bréde Maatschappelijke Dia-1000000og

kweekreaktor in Kalkar erbij hoort. Inmiddels gaat het allang niet meer over kernenergie alleen; a.d.h.v. de zgn. energiescenario's staat het hele energiebeleid ter discussie.

Inspraak via de BMD als antwoord op het falen van de oude energiepolitiek!

Op het eerste gezicht lijkt het redelijk om de bevolking naar haar mening te vragen. Niemand kan later dan volhouden dat er onvoldoende gelegenheid is geweest voor meningsvorming of dat hij of zij niet wist wat er op het spel stond. De bevolking wordt dus in de rol van "adviesorgaan" gedrukt. Deze nieuwe inspraakpolitiek die niet radikaal, maar wel uiterst takties is, vraagt om verzet.

Verzet tegen:

- de energielobby, die met inzet van veel geld probeert de publieke opinie op haar hand te krijgen
- de BMD zelf, als typische vrucht van de parlementaire democratie; een BMD met principes, uitgangspunten, procedures en een procesgang die door de overheid zijn bedacht. De Stuurgroep moet de bevolking het idee geven dat meepraten en meedenken belangrijk is, zodat de bevolking zich straks weer kan identificeren met het energiebeleid. De spelregels door de Stuurgroep bedacht hebben tot doel de onoverbrugbare verschillen tussen energiebeweging en energielobby te overbruggen. Via een heel ingewikkeld spel worden tegengestelde standpunten en visies geneutraliseerd en van hun tegengestelde karakter ontdaan.
- de besluitvorming door regering en parlement, want na de meningsvorming door de bevolking nemen zij uiteindelijk het heft in eigen handen.

Voor regering en parlement is die meningsvorming belangrijk:

- omdat zij nu de taal van de bevolking kennen en er vervolgens beter op kunnen inspelen (dit zal het vertrouwen in parlementaire politiek weer herstellen)
- de bevolking is voorbereid op het door de politici te nemen besluit en zal daardoor gemakkelijker instemmen met een grootschalige energievoorziening. Het doel van de BMD is vrijblijvend te delen hoe de bevolking denkt over de toekomstige energievoorziening om daarna parlementaire besluitvorming weer mogelijk te maken. Niemand minder dan van Agt illustreerde dit beter met de woorden: "Ik ben zelf al van de

noodzaak van kernenergie overtuigd, maar in Nederland is eerst een BMD nodig om dit het volk in te prenten". Inmiddels is de eerste hoorzitting al geweest en de vraag doet zich voor hoe je concreet kunt reageren op die nieuwe overheidsstrategie die BMD heet. We stellen voor in discussiegroepjes hierop een antwoord te krijgen door te praten a.d.h.v. de volgende stellingen:

Stelling 1

We moeten de BMD negeren. We laten de BMD voor wat ze is en reageren er op geen enkele manier op. De BMD is een overheidsstrategie die er op gericht is het energiekonflikt te reguleren. In tegenstelling tot voorheen wordt nu de instemming van het volk 'actief afgedwongen', zodat later, op basis van wat 'de bevolking wil', parlementaire besluiten genomen kunnen worden m.b.t. de energievoorziening. Maar dit is schijn. De BMD is er niet om ons te laten discussiëren over hoe wij meer greep op ons eigen bestaan kunnen krijgen. De discussie gaat over het energiebeleid van de overheid in de toekomst. De uitkomst van de discussie staat al vast. Wanneer we wel meedoen verloochenen we onze eigen basisdemocratische strijd. We hebben geen enkel vertrouwen meer in het circus van de parlementaire democratie en we vinden het ook niet de moeite waard om te ageren. We laten de BMD voor wat ze is.

Stelling 2

We doen 'krities' mee aan de BMD. Op hoorzittingen kunnen we onze eigen mening laten doorklinken. Ook al hebben we weining vertrouwen in de hele gang van zaken, het is toch wel belangrijk om je eigen mening naar voren te brengen; immers politiek wordt toch gemaakt in Den Haag en dan kunnen we er maar beter voor zorgen dat onze stem daar ook doordringt. De enige moeilijkheid zal zijn dat mensen die deelnemen aan de hoorzittingen en de discussies niet gemakkelijk zullen snappen, zich af zullen vragen wat we nu weer te mekken hebben. Maar goed voorbereid naar zo'n officiële discussie gaan scheelt al een heleboel. Het is ook zo dat als we niet 'krities' meedoen, we dan erbij staan te kijken hoeveel mensen (ook uit de AKB) mee gaan denken met de overheid, hoe de overheid een energiebeleid het beste aan kan pakken. Als we niet meedoen kan de BMD ook gebruikt worden als middel om actievoersters/ders te marginaliseren en te isoleren. Weliswaar niet zo openlijk als dat in Dodewaard gebeurde, maar wel veel subtieler. Daarom is het beter 'krities' mee te doen,

Stelling 3

We doen niet mee, maar we reageren er wel op.

De BMD is een typies voorbeeld van de schijndemocratie waar we mee te maken hebben. Je mag 'meepraten en denken', maar niet beslissen.

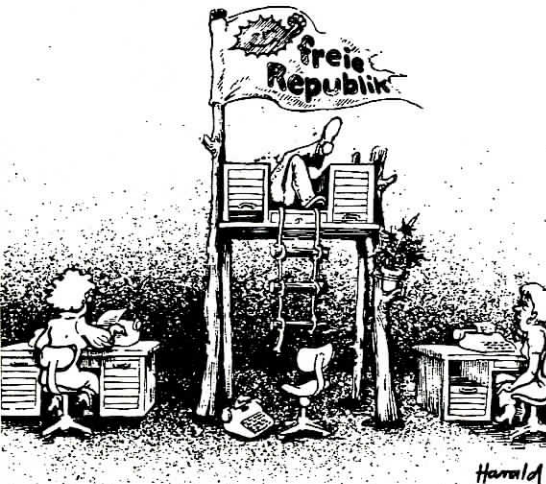
Als je niet meedoet, maar wel reageert kan dat op twee manieren.

1. Je kunt de BMD bestrijden, boycotten en verder niets. Dit kan link zijn. Het is niet zo moeilijk uit te leggen waarom je tegen kernenergie bent, maar wel waarom je tegen een discussie verzet en die boycot. De vraag is of je op die manier bij mensen overkomt. Je hebt ze dan niets anders te bieden dan 'strijd tegen een discussie'. Een andere reden om meer te doen dan boycotten is dat we onszelf als politieke faktor niet ontkennen.

2. Je gaat je eigen discussie organiseren. Daarbij gaan we niet uit van hoe je meer invloed kunt krijgen op het overheidsbeleid, maar hoe je zelf meer greep kunt krijgen op je eigen bestaan, in dit geval de energievoorziening.

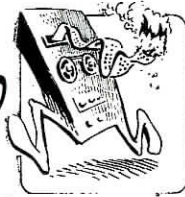
We kunnen de BMD gebruiken om aan te tonen dat er al jarenlang een strijd aan de gang is voor een meer democratische en milieu-vriendelijke energievoorziening. We kunnen eigen hoor- en discussieavonden organiseren (bijv. op een avond dat de stuurgroep een hoorzitting in de stad houdt); we kunnen per wijk voorstellen doen naar de gemeente Samen met de wijkbewoosters(ers) en eisen stellen over hoe wij de energie geregeld willen hebben. We vinden het wel belangrijk om ook konkreet, prakties aan de slag te gaan.

Bep, Manus en Ineke van basisgroep 'Steekvlam' uit Nijmegen.

Het volgende artikel is een gedeelte van een hoofdstuk uit een boekje van Strohaln, dat tegelijk met deze brochure in de maak was. Het is een achtergrondboekje voor de Giroblauwaktie, waarin veel aandacht voor de structuur van de elektriciteitsvoorziening, de bemoeienis van de atoomlobby daarmee, praktische ideeën voor de aktie-opzet, etc. Strohaln, oude gracht 42 te Utrecht. 030-31 43 14.

giroblauw

Vooraf:

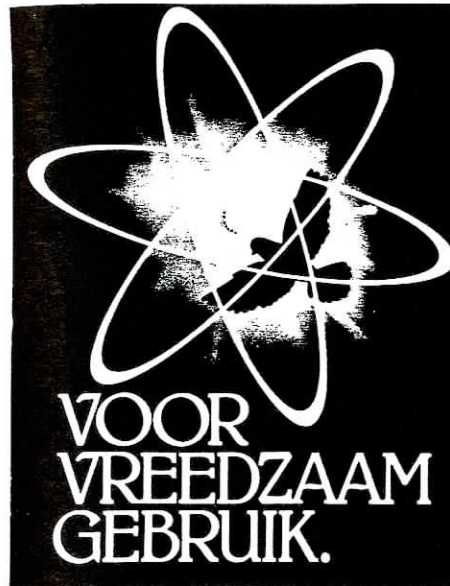
De elektriciteitsvoorziening in Nederland is in handen van provinciale en gemeentelijke nutsbedrijven. Provinciale Staten en Gemeenteraden zouden dus volledige medezeggenschap moeten hebben over de elektriciteitsbedrijven en het elektriciteitsbeleid. De werkelijkheid is anders. Een belangrijk deel van de elektriciteitsbedrijven is een naamloze vennootschap waar gemeente en provincie aandeelhouders van zijn, c.q. een deel van de commissarissen benoemen. Parlementaire controle, laat staan democratische zeggenschap van de bevolking, op die elektriciteitsbedrijven is nauwelijks aanwezig. De belangrijkste beslissingen over de elektriciteitsvoorziening en planning van het beleid, worden genomen door de samenwerkingsorganen van de elektriciteitsbedrijven, de zogenaamde Arnhemse Instellingen, waarvan de SEP (de Samenwerkende Elektriciteit-Productiebedrijven) de belangrijkste is. De echte baas is de minister van Economische Zaken, maar hij wordt geadviseerd door de SEP, dus dan weet je het wel.

De giroblauwaktie bindt de strijd aan tegen de ondemokratische Arnhemse Instellingen, die samen met een kleine groep bedrijven de atoomlobby in Nederland vormen en de wil van het Nederlandse volk naast zich neer leggen.

Geschiedenis van de elektriciteit in Nederland

Sinds het einde van de vorige eeuw heeft Nederland elektrische energie. In het begin is deze voorziening in partikuliere handen, geleidelijk aan wordt deze functie overgenomen door gemeentelijke overheden. In de loop van deze eeuw zet de schaalvergroting binnen het economisch systeem door in de structuur van de elektriciteitsproductie. Dit mondt uit in de vorming van de huidige provinciale elektriciteitsbedrijven, die de overgebleven partikuliere elektriciteitsbedrijven alsmede de meeste gemeentelijke centrale's en distributenetten geleidelijk overnemen. Er zijn op dit moment plannen die een nog verder gaande concentratie van de elektriciteitsproductie betekenen, namelijk de bundeling van alle productiebedrijven tot één. Om de onderlinge contacten te verstevigen wordt in 1913 de 'Vereniging van Directeuren van Elek-

tricitetsbedrijven in Nederland'(VDEN) opgericht. Zij nemen in 1927 het initiatief tot het oprichten van een elektrotechnische keuringsdienst: de NV tot Keuring van Elektrotechnische Materialen Arnhem (KEMA). De toename in elektriciteitsverbruik in de 60-er jaren grijpen de elektriciteitsproducenten aan om te pleiten voor verdergaande koördinatie van de elektriciteitsproductie op landelijk nivo. Een landelijk koppelt is voorwaarde hiervoor. De NV Samenwerkende Elektriciteits-Productiebedrijven (SEP) neemt deze taak op zich. In 1965 krijgt de SEP toestemming tot de bouw en exploitatie van Dodewaard en richten de NV Gemeenschappelijke Kerncentrale Nederland (GKN) op.

De GKN is evenals de SEP, VDEN, KEMA en de VEEN (Vereniging van Exploitanten van Elektriciteitsbedrijven in Nederland) in Arnhem gevestigd. Om deze reden worden ze de Arnhemse Instellingen genoemd. Arnhem is letterlijk en figuurlijk het centrale knooppunt van de Nederlandse energievoorziening. In totaal wordt er in Nederland door 17 elektriciteitsbedrijven elektriciteit geproduceerd. Twee daarvan zijn echte provinciale bedrijven, zeven zijn naamloze vennootschappen, er zijn zes gemeentelijke bedrijven en tenslotte is er de NV GKN (eigenaar van de kerncentrale Dodewaard). Deze productiebedrijven zijn tevens belast met de distributie van elektriciteit naar een groot deel van de stroomverbruikers. Het resterende deel van de distributie wordt verzorgd door 68 andere distributiebedrijven. In de meeste gevallen zijn deze distributiebedrijven gemeentelijke bedrijven of diensten, in een enkel geval provinciaal.

De gemeentelijke en provinciale bedrijven De echte gemeentelijke en provinciale elektriciteitsbedrijven, Provinciaal Elektriciteitsbedrijf Friesland, Provinciaal Elektriciteitsbedrijf Noord-Holland, Gemeentelijk Energiebedrijf Amsterdam, staan onder directe controle van provinciale staten en gemeenteraden. De staten en raden bepalen het beleid dat door zo'n bedrijf wordt gevoerd. Maar deze wordt wel ingeperkt door de bevoegdheden van de SEP (Samenwerkende Elektriciteits-Productiebedrijven). Alle uitbreidingen van productievermogen door elektriciteitsbedrijven, ook kleine uitbreidingen zoals windmolens of stadsverwarmingsinstallaties, moeten passen binnen het elektriciteitsplan van de SEP!

De NV's

Zeven elektriciteitsproductiebedrijven, Elektriciteitsbedrijf voor Groningen en Drente, NV Elektriciteits-Maatschappij IJsselcentrale, NV Provinciale Gelderse Elektriciteits-Maatschappij, NV Provinciaal en Gemeentelijk Utrechts Stroomleveringsbedrijf, NV Provinciale Zeeuwse Energie-Maatschappij, NV Provinciale Noordbrabantse Elektriciteits-Maatschappij, NV Provinciale Limburgse Elektriciteits-Maatschappij, zijn naamloze vennootschappen. Het beleid van die bedrijven wordt bepaald door de raden van commissarissen. Gedeputeerden en wethouders vertegenwoordigen de provincie(s) en gemeenten in deze raden van commissarissen. De verantwoording aan gemeenteraden en provinciale staten is praktisch altijd achteraf. Ook daar waar raadslieden of statenleden vooraf in staat gesteld worden zich uit te spreken over zaken die in de raden van commissarissen aan de orde komen, zijn wethouders en gedeputeerden niet gebonden zich aan de achterban te houden!

Hoe kan de macht van de Arnhemse Instellingen aangepakt worden?

Willen we van atoomstroom af, dan zullen de Arnhemse instellingen door de bocht moeten, dat is de lering die we uit het voorgaande kunnen trekken. Er is een kleine kans dat een regering ooit zelf zou besluiten om de kerncentrales te sluiten, maar vrijwel altijd zullen de adviesorganen en de informatieverstrekkers van de regering die beslissing zó beïnvloeden zoals de Arnhemse instellingen dat willen.

Vandaar dat de atoomstroomakties de Arnhemse instellingen als doelwit hebben gekozen. De methode die we daarvoor kiezen is aangepast aan de werkelijke situatie. Niet in de eerste plaats de gemeente en provinciestructuren, maar de bedrijven zelf bepalen het beleid. Daarom zijn de bedrijven zelf doelwit van de aktie.

A. Op provinciaal nivo: via de aandeelhouders van de GKN

De besluitvorming over Dodewaard vindt plaats in de raad van commissarissen van de NV GKN. Elke aandeelhouder heeft een commissaris. Alle aandeelhouders van de NV GKN zijn overheids- (provinciaal of

gemeentelijk) of semi-overheidsinstellingen. Ze moeten zich daar ook naar gedragen, dus de wensen van de Nederlandse bevolking uitvoeren. In de praktijk gebeurt dat niet. Een belangrijke reden is dat slechts twee provincies en één gemeente, nl. N-Holland, Friesland en Amsterdam, direkt vertegenwoordigd zijn, de overige acht vertegenwoordigen een NV. Dit betekent een zelfstandigheid ten opzichte van de lokale volksvertegenwoordiging. De commissarissen dienen het "belang" van de NV: dat komt neer op uitbreiding en versterking van de positie van de elektriciteitsbedrijven. Hoe is er dan wel invloed uit te oefenen? Friesland en N-Holland zijn direkt vertegenwoordigd in de NV GKN, dus dat kan via de provinciale staten. De andere provincies hebben een meerderheidsbelang, behalve Groningen, Drenthe, Z-Holland en Utrecht, in hun productiebedrijf. Deze vier hebben wel grote invloed in hun provinciaal productiebedrijf. Aktie en politieke druk op provinciaal nivo hebben dus zin. Hier krijgt onze aktie dus heel duidelijk twee doelen: Ten eerste het stoppen van de levering van atoomstroom en ten tweede de voorwaarde daarvoor, de demokratisering van de elektriciteitsbedrijven, zodat de wil van de meerderheid van de klanten weer gaat meetellen.

B. Op plaatselijk nivo: via de distributiebedrijven

Uit tabel blijkt dat veel plaatsen een eigen distributiebedrijf hebben (in ieder geval voor kleingebruikers en in veel gevallen leveren zij ook aan grootverbruikers). Volgens een deskundige die zelf bij zo'n bedrijf werkt zijn de volgende dingen te eisen van een distributiebedrijf:

- De besturen van die bedrijven moeten zich openlijk uitspreken tegen kernenergie.
- Vervolgens moeten zij hun direktieuren opdracht geven dat standpunt in de KEMA, VEEN en VDEN naar voren te brengen, al naar gelang ze er in zitten, en een motie tegen kernenergie in te dienen, c.q. te steunen.

Deze opdracht moet schriftelijk gebeuren, zodat de heren direktieuren er niet onderuit kunnen. Binnen de VEEN kan het kernenergie standpunt van de NV's doorbroken worden door haar samenstelling. Alle elektriciteitsbedrijven van Nederland zijn hierin vertegenwoordigd. Hoe groot de invloed van de VEEN is is niet helemaal duidelijk. Maar ze kan zeker een oppositierol spelen ten opzichte van de NV GKN en KEMA en SEP. Daarom is het belangrijk dat gemeenten zich werkelijk tegen kernenergie verzetten.

kernenergie gaat vertegenwoordigen.

- De besturen van de distributiebedrijven moeten bovendien een brief sturen naar het bedrijf dat hen stroom levert, en dat in alle gevallen aandeelhouder van de NV GKN is. In die brief moeten zij eisen dat het stroomleveringsbedrijf stopt met haar aandeel in de Dodewaard-centrale en met de doorlevering van atoomstroom naar het distributiebedrijf.

Door de vele personele kontakten tussen de distributiebedrijven en hun stroomleveranciers is het bijna altijd mogelijk veel meer en veel effectiever druk uit te oefenen dan vaak door bestuurders gesuggereerd wordt.

- Wanneer een direktie van een elektriciteitsbedrijf in de VEEN een ander standpunt inneemt dan die van het gemeentebestuur moet dit politiek aangekaart worden met de eis dat hij moet worden verwijderd.

Voorwaarde om meer inzicht hierin te krijgen is dat de notulen en kontrakten van de VEEN en de andere Arrahemse instellingen openbaar zijn. Ook dit kan heel goed een eis worden van giroblauw groepen.

- Gemeentes kunnen zich natuurlijk ook uitspreken tegen het afsluiten van atoomstroomweigeraars en dat zelf ook niet doen. Ze kunnen zelfs met hun hele distributiebedrijf "weigeraar" worden.

HOOFDSTUK 3

aktievoorstellen

In dit hoofdstuk zijn 5 nu bestaande actievoorstellen opgenomen. Het amsterdams actievoorstel gaat is op een gekombineerd plaatselijke en regionale aktieperiode, die afgelsoten wordt met een landelijke manifestatie. Aangezien het platform 'Nederland Atoomvrij' tot vrijwel dezelfde konklusies is gekomen als de amsterdams basisgroepen, zijn van dit voorstel alleen de verschillen met het amsterdams voorstel opgenomen.

Verder een voorstel voor een geweldlose aktie tegen het afvaltransport vanuit Petten.

Een korte uiteenzetting over de giroblauwaktie, die de laatste tijd weer nieuw leven wordt ingeblazen, en ook een nieuwe wending heeft genomen door de pertinente weigering van friese gezinnen om nog atoomstroom te moeten ontvangen.

Tenslotte is een plan binnengekomen, waarin wordt opgeroepen akties tegen Kalkar te gaan ondernemen.

amsterdams

Op het stedelijk overleg van 16 maart '82 hebben we gepraat over een aantal uitgangspunten voor een nieuwe landelijke actie. We kozen ervoor om met een redelijke goed ingevuld plan te komen omdat allerlei andere actievoorstellen uitmunten in vaagheid. De oplettende lezer(es) zal in dit voorstel ook opmerken dat onderdelen uit andere plannen verwerkt zijn. Kortom, we hebben de (ijdele?) hoop dat op basis hiervan of iets vergelijkbaars veel basisgroepen, committee's etc. met enthousiasme er weer tegenaan willen.

We kiezen voor een campagne die gestalte krijgt in een langere periode. Hierin zitten temaweken en acties tegen/rond verschillende instellingen verwerkt. We willen (althans nu) geen herhaling van de vorige Dodewaard-actie-week. We hebben daar verschillende redenen voor:

Heel belangrijk vinden we dat we een actie zo opzetten, dat wij zoveel als mogelijk is zelf kunnen blijven bepalen hoe onze actie gevoerd wordt. We willen onze acties niet laten bepalen door de M.E., pers, rechtse groepen of wie dan ook meer.

Een herhaling van een blokkade in Dodewaard geeft ons geen mogelijkheden om nieuwe actie-vormen te ontwikkelen. Blokkeren zoals dat tot nu toe bij Dodewaard gebruikelijk was, betekent dat tot het moment dat wij een blokkade/barrikade neerleggen wij nog kunnen bepalen wat er gebeurt. Vanaf het moment dat deze blokkade er ligt geven we het initiatief uit handen en hebben we onszelf immobiel gemaakt. Effectief blokkeren is onder de huidige omstandigheden niet mogelijk.

We willen onszelf niet (meer) fixeren op één speerpunt. Door mobiel te blijven en verschillende actievormen op verschillende plaatsen te gebruiken, denken we dat we minstens zoveel en wellicht meer een bedreiging van de atoomlobby/overheid vormen als bij één centrale en massale actie. Terwijl waar we voor zijn, zoals alternatieve energie en democratisering van de energieproductie, bij een massale/centrale actie sneller in de verdrukking komt.

De opzet van de vorige keer, n.l. een festival op ons tentenkamp tijdens de blokkades, heeft niet gewerkt, omdat dat de andere functie n.l. thuisbasis en uitvalsbasis voor blokkade-acties, logischerwijs ging overheersen. Achteraf zeggen dat die blokkade-acties niet gehouden moesten worden is onjuist. Wel kunnen we stellen dat we niet eindeloos moeten doorgaan met die actievorm en ons daarop vastnagelen.

DE AARD VAN DE AKTIE

1. We willen ons richten op verschillende actiedoelen.
2. We willen de verbanden tussen die verschillende actiedoelen duidelijk maken.
3. We willen mobiliserende acties voeren en door nieuwe mensen/groepen in de acties te betrekken, ook aan verbreding werken.
4. We willen een zo groot mogelijk scala aan acties die verschillen qua omvang, actiedoel en methode. Deze moeten naast elkaar functioneren, zonder dat we elkaar voor de voeten gaan lopen.

aktievoorstel

START VAN AKTIEPERIODE

We openen de campagne begin september met óf een demonstratie/manifestatie in Den Haag, Arnhem (Utrecht, Dodewaard?) óf we starten d.m.v. de actie tegen de dumpingen en zetten bij Petten een manifestatie op. Voor een demonstratie/manifestatie in Den Haag pleit dat in deze stad een groot aantal instellingen (BMD, UCN, Overheid, Neratoom) zetelen, waar we langs kunnen demonstreren en bijvoorbeeld kunnen kalken, afvalvaten kunnen terugdumpen etc. Als nadeel geldt voor de Den Haag plannen dat het lijkt alsof je je op het parlement richt. Voor Arnhem geldt dat er veel instellingen zijn die het hart van de atoomlobby vormen. Tegen Utrecht pleit dat er geen noemenswaardige instelling is waar onze demonstratie/manifestatie op gericht kan zijn. En het eigenlijk alleen belangrijk is dat Utrecht voor iedereen centraal ligt. Een keuze voor Dodewaard als start betekent ook dat er snel vergelijkingen getrokken worden met de vorige blokkade, terwijl we ook niet zo goed weten wat er, behalve blokkeren, wel als opwarmende actie in Dodewaard kan. Alleen een demonstratie naar Dodewaard? Als we zouden starten met een blokkade in Borssele, dan zien we vrijwel dezelfde problemen opdoemen. Bij de keuze van de start is van belang dat de basisgroepen in de regio zelf enthousiast zijn om zoets mee te helpen opzetten. Wel moet van de "start" een bepaalde kracht uitgaan. (Dus ook massaal.)

REGIONALE AKTIES

Regionale acties zijn het zwaartepunt van de campagne. Deze actie kunnen alle mogelijke vormen aannemen: zacht, hard, harder, hardst etc. Dat moeten groepen onderling naar uitzoeken. Wel denken we dat rond deze acties meer mensen gemobiliseerd zouden moeten worden dan alleen mensen van basisgroepen. Geen 20.000, maar ook niet een handje vol. De voorbereiding van deze regionale acties zou dan vooral door regionale samenwerking van basisgroepen aangevuld door groepen van buiten de regio die dat object wel zien zitten, gedaan moeten worden. Kortom naast een groot overleg van alle betrokkenen bij de actie betekent dit ook een serie actieoverleggen voor deze acties door het hele land.

We willen bij de keuze van de actiedoelen vooral bestaande actie-ideeën en actieplannen opnemen zoals: KEMA, Dodewaard, UCN, Petten, en Borssele. Daarnaast zou ook gestimuleerd kunnen worden om actie te voeren bij: Neratoom, Delft, Fdm Jutphaas (kernfusie), terwijl een aantal basisgroepen ook bij acties tegen atoomcentrales in het buitenland betrokken zijn.

THEMA'S

Daarnaast willen we ook een heleboel kleinere acties mogelijk maken. Om deze acties niet in het niet te laten zinken, denken we dat het goed is om de actieperiode in thema's van de week in te delen. We denken aan thema's die nu al in voorbereiding zijn, zoals: Giroblaw, Vredesweek, Alternatieve energie, GEB-bedrijven, Transport/dumping.

KAMP IN AMELISWEERD

Het is niet onze bedoeling dat basisgroepen 6 weken lang in actie moeten blijven. Wel dat basisgroepen in die periode deelnemen aan een regionale actie en een enkele kleinere actie uitvoeren rond één van de

thema's. Sommigen kunnen meer aan dan anderen. Juist daarom willen we een lange aanloopperiode waarin we onszelf de tijd gunnen om goed en breed de feitelijke instelling door te spreken. Ons voorstel valt en staat met het enthousiasme van veel basisgroepen, die in die periode actie willen voeren.

Daarom stellen we voor om voor de vakantie een groot overleg met alle basisgroepen te houden. Hier zouden dan afspraken, omvattingen uitgewerkt kunnen worden en afspraken gemaakt voor de invulling van het plan. In deze manier kunnen we ervan werken dat basisgroepen ook werkelijk hun actie (aan)voeren i.p.v. het achterna blijven van voorgekauwde acties. Althans we zullen geen padvindertje willen worden, maar in het wel zitten om dit overleg te houden met afspraken en dus d.m.v. een tentenkamp in Amelisseweerd. Het landelijk overleg Dodewaard gaat Dicht van 14 maart heeft hier inmiddels toe besloten. Ook wordt dit in het LER-voorstel van 20 maart genoemd.

SLOT MANIFESTATIE

Als afsluiting denken we aan een manifestatie op 16 oktober in Amsterdam, waar we vooral laten zien waar we voor zijn: alternatieve energie, onze cultuur, basisdemocratie enz. Waarom Amsterdam? Ten eerste denken we het meer zin heeft om zoets in een grote stad te doen waar veel mensen te verwachten zijn. Als het Amsterdam wordt denken we het gebied rond het Leidseplein overlopend in het Vondelpark (energiepark) en Paradiso, de Balie, Melkweg etc. te gebruiken. Als het Vondelpark niet kan, eventueel uitrijken naar Rembrandtpark (west) of Amsterdamse Bos (vietsnameide dus). Voor het kiezen van een grote stad telt ook mee dat er actieve basisgroepen moeten zitten die een groot deel van de organisatie ter hand nemen. Inmiddels zijn in Amsterdam al basisgroepen aan de gang met dit idee.

TOE SLUIT:

Zoals eerder gezegd willen we onze actie zelf bepalen en bezig zijn met onze actie. Rechtse groepen zoals die zich in Groningen manifesteerden (munitietweide) hebben als kenmerk dat ze alleen optreden als er mensen inspelen op bepaalde gevoelens van onvrede. Ook bij het vraten hebben we gekeken in hoeverre we actie voortend kunnen worden met dergelijke groepen. Actie passend zoals we voorstellen zijn veel onrijp-barende geworden voor zowel M.E. als voor rechtse

groepen. We denken dat deze rechtse groepen (nog) niet georganiseerd zijn of willen worden in knokploeren.

nederland ~ atoomvrij

DOEL NEDERLAND ATOOMVRIJ

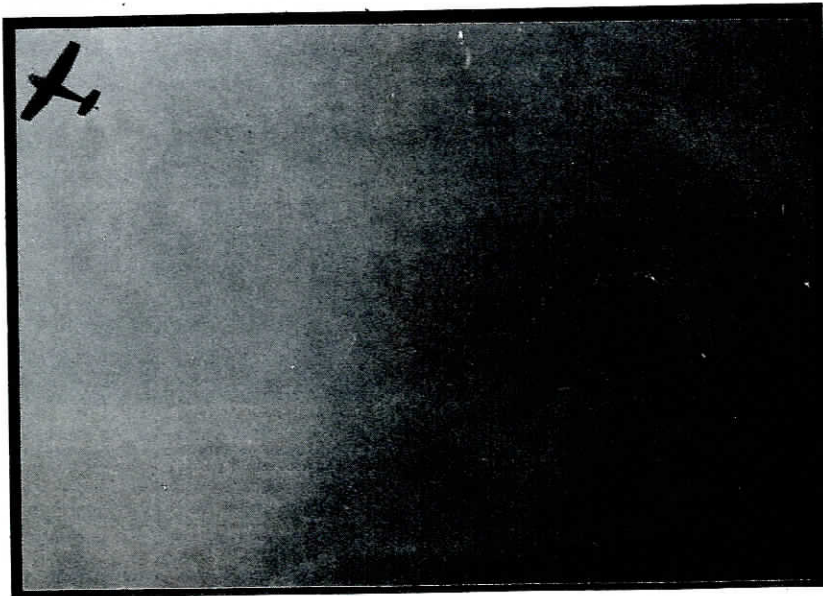
De afgelopen maanden hebben een aantal landelijke organisaties, energiecommissies en (bij elkaar) zo'n twintig basisgroepen gepraat over het opzetten van een gezamenlijke campagne. De bijeenkomsten van dit zgn. platform "Nederland Atoomvrij" waren toegankelijk voor alle groepen die tegen kernenergie verzetten; uitnodigingen en verslagen werden op grote schaal verspreid. Oorspronkelijk werd gepraat over aan de hand van een voorstel in Den Haag een actieweek te organiseren. Maar om verschillende redenen werd later het (in deze brochure verschenen) voorstel van Amsterdamse basisgroepen als uitgangspunt genomen.

In het hele land zijn energiecommissies, basisgroepen en andere organisaties actief tegen kernenergie en voor een andere energiepolitiek. Toch is het op het landelijk niveau hardstikke stil. De enige uitzondering hierop is rumoer rond het KEMA-afval. Tegelijkertijd is een duidelijk herstel van de atoomlobby, of beter gezegd, de energielobby te zien. Geholpen door het B.M.D.-gedoe en vooral ook de economische crisis-geluiden zorgen ervoor dat zij de wind mee krijgen. Die opmars moet gestopt, het monopolie van de pro-kernenergie-geluiden van dit moment moet doorbroken worden.

De AKB moet weer duidelijker naar buiten treden en als het effe kan gezamenlijk. Het Nederland-Atoomvrij-plan probeert dat te verwezenlijken, een gezamenlijke aktie van landelijke organisaties en plaatselijke groepen, op grond van duidelijke eisen en gericht op het betrekken van meer mensen bij de anti-kernenergiestrijd (verbreding dus). Een goed gekoördineerd publiciteitsbeleid, een groot opgezette informatie-kampagne en een gezamenlijke afsluiting kunnen laten zien hoe springlevend de AKB is, hoe belangrijk de eisen van deze beweging nog altijd zijn, dat we ons door economische-krisis-verhalen en door nieuw "realisme" niet van ons stuk laten brengen.

kaar te maken hebben, wat de eisen en ideeën zijn die de AKB als geheel naar voren brengt. Die duidelijkheid bevordert het meedenken en meedoen van voorheen niet aktieve mensen en maakt duidelijk welke politieke konsekwenties uit de campagne getrokken moeten worden, op gemeentelijk, provinciaal en landelijk nivo. Om die eisen te formuleren en toe te lichten, en daarmee ook een handvat te geven aan de overige gezamenlijke activiteiten, is een konsept-manifest opgesteld. Daarin staan centraal de eisen:

- Onmiddellijke sluiting Borsssele en Dodewaard
- Stop Kalkar, Super Phenix en de UC Almelo.
- Geen dumping van radioaktief afval (in zee)

INVULLING VAN DE KAMPAGNE

Voor een deel kunnen we naar het Amsterdamse voorstel verwijzen: een zes weken durende campagne, afgesloten door een grote manifestatie in Amsterdam. Om die campagne werkelijk aan het doel te laten beantwoorden (zoals hierboven beschreven) is het nodig dat de aktivering voor en de uitvoering van deze campagne zoveel mogelijk mensen en ook zoveel mogelijk maatschappelijke organisaties aanspreekt. Om dat te stimuleren is het belangrijk te voorkomen dat de campagne alleen een optelsom wordt van plaatselijke akties. In de publiciteit en in de presentatie op plaatselijk en landelijk nivo moet duidelijk gemaakt worden wat die akties met el-

- Een aktieve internationale anti- kern-energiepolitiek.
- Democratisering van de energiepolitiek
- Geen geldverslindende en versluiserende BMD
- Voorrang voor mens- en milieuvriendelijke energiebronnen - terugdringen van energiever-spilling.

Verder zal landelijk informatiemateriaal gemaakt moeten worden, zoals een energiekrant. De energiekrant kan de campagne aankondigen en uitleggen, verder zouden de eisen door middel van artikelen uitgewerkt moeten worden. Enkele onderwerpen: de noodzaak de kerncentrales te sluiten, de politieke onwil, de kolentechnologieontwikkeling, de BMD, de mogelijkheden van een milieuvriendelijke, gedecentraliseerde energieopwekking, het Potmascenario (belangrijk omdat het een verband legt tus-

foto: Dick Mathijssen

sen energie en werkgelegenheid), oproep om in aktie te komen en duidelijk aangeven hoe mensen zelf, in hun eigen situatie, in aktie kunnen komen. Een goed publiciteitsbeleid is eveneens belangrijk. In kranten, op radio en tv moet duidelijk worden dat de afzonderlijke akties plaatsvinden in het kader van gezamenlijke eisen en aan die temas moet maximale aandacht besteed worden. Naast plaatselijke en regionale initiatieven daartoe moet al vroeg een publiciteitsgroep tot stand komen. Dit zou allemaal besproken moeten worden en uitgevoerd door een landelijk platform waar meer groepen aan deelnemen dan tot nu toe aan Nederland Atoomvrij. Het is volgens ons noodzakelijk dat nog voor de zomervakantie een definitieve tekst

van het manifest klaarkomt en een gezamenlijk publiciteitsbeleid opgestart wordt.

Voor het uitdenken en uitvoeren van plaatselijke/regionale akties op zich is geen landelijk platform nodig. Dat platform moet over de landelijke onderdelen praten. Wel vinden we het belangrijk dat tijdens de voorbereidingen landelijk doorgesproken wordt in hoeverre bepaalde konkrete aktieplannen van een of meer groepen passen in deze campagne. Wij vinden dan ook dat je daar een gezamenlijke verantwoordelijkheid in hebt.

Pieter Lammers
Dirk Dekker

John Hontelez
Gert Vink

GEEN ATOOMAFVAL IN ZEE

Het landelijk overleg van geweldloze groepen bereidt in verschillende taakgroepen (aktieplan, kommunikatie, pers, werving, koördinatie), al sinds een paar maanden geweldloze direkte akties voor tegen het dumpen van radio-aktief afval in zee. De datum van de dumping is nog niet bekend - toch zijn ze al aktief. Waarom? Voor het stoppen van vrachtwagens met tonnen afval is toch niet zo heel veel nodig?

De akties die we voorbereiden staan niet op zichzelf, maar zijn een onderdeel van werken aan verandering van de maatschappij. Werken aan bevrijding van onderdrukking, waar de maatschappij bol van staat. We willen de vrachtwagens tegenhouden. Het is pure waanzin om afvalproblemen "op te lossen" door het storten in zee.

We doen dat met ons eigen lijf, in blokkades. Het is nodig verzet te plegen en de risico's te dragen die verzet met zich meebrengt. Maarzelfs als zou het deze keer lukken het afval definitief tegen te houden, dan nog is onze strijd niet afgelopen. Dat is pas over, als er geen onderdrukking meer is.

Het geweld dat de maatschappij in stand houdt (het dumpen is daar een voorbeeld van : met regeringsgoedkeuring het probleem van afval in zee verstoppen) , wijzen wij af. Dat kennen we te goed om er van te kunnen houden ! Daarom wijzen we in ons aktievoeren geweld ook af. Dit omdat het altijd schade toebrengt aan mensen. Aan degenen die het ondergaan allereerst, maar ook aan degenen die het gebruiken. Het laat je vrouwen om kracht van dingen, techniek, kracht om kapot te maken - in ieder geval niet op je eigen menselijke kracht die leven een kans geeft. In de aktievorm is het mobiliseren van menselijke kracht heel belangrijk. In de manier van aktievoeren gebruiken we middelen die menselijke creativiteit en kracht aanspreken :

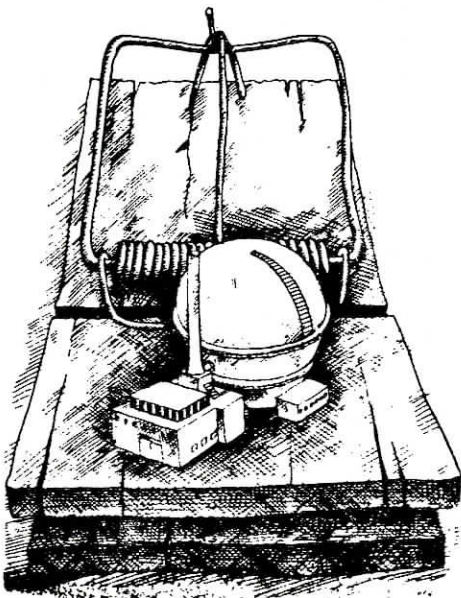
- konsensus besluitvorming ; een manier van besluiten nemen die geen nieuwe minderheden onderdrukt.
- basisgroepen , als plaats waar mensen

- + met elkaar sterk kunnen zijn :
- + door naar elkaar te luisteren.
- + door elkaar te ondersteunen.
- + door elkaar aan te spreken op de keuze voor geweldloosheid.
- + door bang te mogen zijn.

Allemaal dingen die eraan meewerken dat er een gezamenlijke kracht van geweldloze direkte aktie is. Deze kracht kent het politieapparaat niet, kennen de beleidsmakers niet, en noem al die andere "groepen" maar op! Geweldloos met elkaar omgaan is niet gemakkelijk, maar we proberen het wel. Gedeeld leiderschap, verantwoordelijkheid delen, helpt daarbij. De openheid die we naar elkaar toe willen proberen we ook vol te houden naar "de" tegenstanders, de ME, de bazen. Zij zitten op een andere plek in de samenleving daar waar meestal minder klappen vallen. Maar ook zij zijn slachtoffers van onmenselijkheid, die aan echt leven nauwelijks toekomen. Anderen dan aktievoerders zijn potentiële medestrijders - er is nog veel werk te doen!

• • •

giroblauw ~ aktie

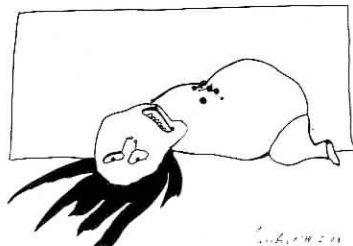

Sinds enkele jaren kennen we in Nederland de giroblauwaktie. Met deze aktie uiteten tegenstanders/sters van kernenergie hun protest tegen de kerncentrales door het onder druk zetten van elektriekbedrijven. Dit doen zij door hun elektriciteitsrekening niet langer met de gebruikelijke acceptgirokaart of machtiging te betalen, maar met eigen girokaarten. Op die manier willen de mensen die met giroblauw betalen de administratie van de elektriekbedrijven ontregelen. De ontregeling van de administratie moet de sluiting van kerncentrales afdwingen. De giroblauwaktie vormt zo een onderdeel van de anti-kernenergiestrijd. Het is een aktie, waarin juist ook dat deel van de bevolking, dat (nog) niet kan of wil demonstreren of blokkeren en dat WEL tegen kernenergie is, kan meedoen. Het gaat hier om mensen, die niet gewend zijn om aktie te voeren, die vaak tegen het machteloze gevoel aanlopen 'dat je er toech niets tegen kunt doen'. In '80 zijn enkele groepen in Groningen en Drenthe met de giroblauwaktie begonnen. Rond dezelfde tijd besloot Strohalm te Utrecht om de aktie landelijk te gaan propageren.

In de aktie-voorbereiding is het "breed maken" van de aktie belangrijk, vandaar de taakgroep "werving". Bij geweldloos verzet hoort de duidelijkheid van het direkte stoppen, en het breder maken van de beweging onder de bevolking. De geweldloosheid is daarin een belangrijk aktiemiddel: mensen die het aktiedoel steunen worden niet tegengehouden doordat de akties gewelddadig zijn.

Wil je meer weten over de aktievoorbereiding, bel dan 033 - 722964 Meth Medura in Amersfoort. Daar zijn regionale kontakadressen bekend.

Magda van der Ende, deelnemster geweldloze groepenoverleg.

Al snel breidde de giroblauwaktie zich landelijk uit. Intientallen plaatsen gingen groepen van start om mensen in buurten en wijken te stimuleren om met de aktie mee te doen. Er werden folders verspreid brieven naar de elektriekbedrijven en de plaatselijke gemeenteraden gestuurd, waarin de aktie werd aangekondigd. Tienduizenden mensen doen op dit moment mee aan de giroblauwaktie. De gevarieerdheid in de vorm van de aktie blijkt zeer groot te zijn. Het principe van met eigen girokaarten te betalen wordt op verschillende manieren ingevuld. Men kan de rekening ook in twee delen opsplitsen, of in 3,4,5,6,7,8,9,10,... Daarnaast kun je ook een keer meer betalen, devolgende keer dat bedrag er weer af halen; je kan enkele maanden door elkaar heen betalen; het verbruikersnummer niet vermelden bij de betaling; wanneer mensen op een adres wonen, kan ieder voor zich betalen, noem maar op.

Dat de giroblauwaktie een aktie met een aange adem is, was vanaf het begin aan duidelijk en bleek ook na enige tijd. Mensen vergaten om met de aktie door te gaan of gingen twijfelen aan het effekt ervan doordat de elektriekbedrijven in de meeste gevallen nauwelijks reageerden. Verschillende mensen besloten de druk op te voeren en een deel van hun elektriciteitsrekening niet langer te betalen.

Een al of niet sibolies bedrag werd ingehouden. Deze ontwikkeling uit zich voor het eerst op grote schaal eind '81 in Friesland. Daar weigeren op dit moment rond de duizenden mensen de zogenaamde 'atoomstroom' te betalen. Dit initiatief is in verschillende plaatsen overgenomen en op dit moment wordt er in Tilburg, Den Bosch, Deventer, Nijmegen en wie weet in nog meer plaatsen geweigerd een klein gedeelte van de stroomrekening te betalen. In Friesland zijn inmiddels 17 mensen van hun elektriciteit afgesloten. Deze ontwikkeling heeft ook de giroblauwaktie weer nieuw leven ingeblazen en veel groepen hebben de aktie plaatselijk weer opgepikt. Ook landelijk wordt geprobeerd om de aktie zo goed mogelijk te koördineren, zodat van elkaars (plaatselijke) ervaringen gebruik gemaakt kan worden. Plaatselijke giroblauwgroepen ontmoeten elkaar eens in de twee maanden, waarbij de stand van zaken wordt opgemaakt en bekeken hoe de aktie verder uit te breiden is. Is er in jouw stad al een giroblauwgroep? Nee, denk erdan eens over na met je basisgroep.

De volgende vergadering van de giroblauwgroepen in op

19 JUNI Oude Gracht 42
Utrecht.

Voor kontakt: Aktie Strohalm
Oude gracht 42
030- 314314.

Artikelen over deze aktie zijn o.a. onlangs verschenen in AFval 6 en Onderstroom 82-3.

Andere kontakadressen:
Koördinatiegroep Weiger Atoomstroom:
Stroomgroep Sneek, Furmenisstr. 470
8602 CD Sneek 05180- 21608
of 05118- 1864

Geen piek voor atomelektriek
Stationsstr. 15 Tilburg (013-351535)

Atoomstroomaktie Groningen
J. Brinkman Marktstr. 7a.

Dit is een afdruk van een zelfklever, die door de GKn wordt verspreid. Bloemetjesbehang nieuwe werkzaam middel, tegen radio-aktieve straling.

kalkar

In oktober beslist de Duitse Bundestag over de ingebruikname van de snelleweek-reaktor in Kalkar.

Bij de start van Kalkar in 1972 werd de kweekreaktor gepresenteerd als het technische wonder, dat het mogelijk zou moeten maken om de beschikbare uranium-voorraden 50 maal efficiënter te gebruiken. De grote truuk was zelfs dat 'Kalkar' meer brandstof zou produceren dan hij verbruikt.

Nu, 10 jaar later, wordt er nog steeds gebouwd. De verwachtingen zijn dat hij op z'n vroegst in 1985 klaar zou zijn en in 1986 in gebruik genomen wordt. In totaal zou hij dan 6 tot 10 miljard mark gekost hebben, tegenover een oorspronkelijke raming van 1,7 miljard. Bovendien zal deze kweekreaktor niet kweken. Door allerlei technische en financiële problemen lukt het niet om een brandstofoverschot te halen. In feite is het dus een peperdure centrale die draait op het levensgevaarlijke Plutonium. Ondanks dit technische en financiële failliet probeert de atoomlobby met alle geweld het project door te drijven. De elektriciteitsbedrijven in Duitsland hebben zich garant gesteld voor de huidige en toekomstige verliezen, mits ze die natuurlijk door mogen berekenen in de stroomprijzen, en als ze toestemming krijgen voor de bouw van een aantal gewone kerncentrales en de bouw van een opwerkingsfabriek in Schwandorf. Dit is echter niet de enige chantagetruc van de atoomlobby. Zo is onlangs een nieuwe wet aangenomen die het onmogelijk maakt voor burgers om te procederen als er tijdens de bouw veranderingen worden aangebracht in het bouwplan.

Er bestaan bovendien vergaande plannen om het gebied rond de kweekreaktor tot landschapspark te bestemmen. Dit houdt in dat de overheid veel grotere volmachten krijgt, en de boeren geen juridische mogelijkheden meer hebben om voor hun bestaansrecht op te komen. Bovendien wordt 20% van de grond onteigend voor de aanleg van een bos en een autoweg waarover de plutoniumtransporten gaan plaatsvinden.

Wetenschappers die de bondsdag moeten adviseren over ingebruikname van de Snelle Kweekreaktor, kregen tot voor kort geen inzage in veiligheidsrapporten. Dit in tegenstelling tot de plannenmakers die al vol bezig zijn met de planning van een tweede kweekreaktor in Kalkar die drie keer groter moet worden als de eerste.

Met de keus voor Snelle Kweekreactoren wordt de definitieve keus vóór kernenergie genomen. Zonder deze centrales heeft kernenergie geen toekomst, omdat dan de uraniumvoorraden snel uitgeput zijn. Kiezen voor Kalkar is kiezen voor plutonium, er komt dan genoeg plutonium vrij om ieder zijn eigen atoombom te laten maken. Kiezen voor Kalkar is ook kiezen voor opwerking, en zullen er opwerkingsfabrieken gebouwd gaan worden. De grootste stralingsbron in de kernenergiecyclus. Dat is plutoniumstaat compleet en de politiestaat noodzakelijk om misbruik van plutonium als gif of bom te voorkomen. Om dit te verhinderen zullen we een internationaal anti-Kalkar-offensief moeten starten. Met als eis: *onmiddellijke stopzetting van het Kalkarproject!* Beëindiging van het snelle kweekreaktoronderzoek in Nederland, België, Duitsland en Frankrijk. In Duitsland hebben een aantal anti-kernenergie-organisaties (oa. BI. Stop Kalkar, Bundesverband Bürgerinitiativen Umweltschutz, Göttinger Arbeitskreis gegen Atomenschutz, Göttinger Arbeitskreis gegen Atomenergie en de Grünen NRW.) besloten zich dit jaar op Kalkar te richten, en worden er plannen ontwikkeld voor acties. Hopelijk is daar met pinksteren meer over bekend?

In Nederland ligt de anti-Kalkar-beweging op z'n gat, en wordt er nauwelijks nog actie ondernomen om Kalkar te stoppen. Toch hebben we in het verleden duidelijk laten merken dat we Kalkar niet willen, en het zag er naar uit dat Nederland zich uit het project terug zou trekken. Hoewel dit in de regeringsverklaring heeft gestaan wil Terlouw, minister van economische zaken, nu toch met het snelle kweekreaktorprogramma doorgaan "omdat dit goed is voor het Nederlandse bedrijfsleven". Het wordt de hoogste tijd, ook in Nederland, ons weer massaal tegen Kalkar te richten. We moeten er voor zorgen dat Nederland zich terugtrekt uit Kalkar en de superfeniks in Frankrijk. We moeten zorgen dat Kalkar stilgelegd wordt. Wat hebben we eraan als Dodewaard dicht gaat, terwijl de tweede generatie kerncentrales in bedrijf genomen wordt.

We roepen dan ook iedereen op om op het tentenkamp te praten over:

- hoe we kunnen bereiken dat Nederland zich terugtrekt uit Kalkar
- hoe we samen met de Duitse anti-kernenergie-beweging Kalkar stil kunnen leggen
- wat we in oktober doen, als de Bundestag de definitieve beslissing neemt over Kalkar
- hoe we een informatiecampagne starten om Kalkar in Nederland weer onder de aandacht te brengen.

Inlichtingen: Hans 080-23 02 52

Anita 080-77 26 82

Stop Kalkargroep Nijmegen,
Anthoniusplaats 14, 6511 TR Nijmegen.

